

Sanna Çakıroğlu

SYYTTÄJIEN VASTAVALITUSTEN MÄÄRÄ, JA- KAUMA JA SYYT VUOSINA 2020 JA 2021

Opinnäytetyö

Tradenomi (AMK)

Liiketalouden koulutus

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Tradenomi (AMK)
Tekijä/Tekijät	Sanna Çakıroğlu
Työn nimi	Syyttäjien vastavalitusten määrä, jakauma ja syyt vuosina 2020 ja 2021
Toimeksiantaja	Kymenlaakson kärjäoikeus
Vuosi	2022
Sivut	43 sivua, liitteitä 3 sivua
Työn ohjaaja(t)	Terhi Raikas

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia muutoksenhakuna kärjäoikeuden rikosasioihin käytettävää vastavalitusta syyttäjän näkökulmasta. Lisäksi opinnäytetyössä tutkitaan Suomen kärjäoikeuksien ratkaisemien rikosasioiden määrää vuosilta 2020 ja 2021 sekä sitä, kuinka monta niistä on viety muutoksenhaulla hovioikeuden käsiteltäväksi ja kuinka monessa niissä on ollut syyttäjän laatima vastavalitus mukana.

Opinnäytetyön teoriaosiossa on kerrottu lyhyesti Suomen kärjäoikeuksista ja syyttäjälaitoksesta sekä rikosprosessista ja muutoksenhausta kärjäoikeuden ratkaisemiin rikosasioihin. Teoriaosiossa on avattu muutoksenhakuun liittyvät käsitteet.

Tutkimuksessa on käytetty kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimuksessa on selvitetty niitä syitä, jotka saavat syyttäjän laatimaan vastavalituksen rikosasian ratkaisuun tehtyyn valitukseen ja vastaavasti niitä syitä, miksi vastavalitusta ei aina laadita. Tutkimuksesta on rajattu pois Ahvenanmaan kärjäoikeus ja sen syyttäjäläly. Tutkimuskysely on lähetetty syyttäjille sähköpostitse. Kyselyssä on ollut vain avoimia kysymyksiä syyttäjien työtilanteesta ja vastavalitusten laatimisesta.

Tulosten perusteella vastavalituksia laaditaan enintään kymmeniä vuodessa kunkin kärjäoikeuden ratkaisuihin. Määrät vaihtelevat paljon ja niissä on myös eroa alueellisesti.

Tutkimuskyselyn vastausten avulla on saatu selville monia seikkoja vastavalituksista. Vastauksien perusteella vastavalitus on hyvä keino saada karsittua turhia valituksia kärjäoikeuden ratkaisuihin ja sen avulla pystytään antamaan hovioikeudelle mahdollisuus koventaa rikosasian seuraamusta.

Johtopäätöksenä tutkimuksesta voidaan päätellä, että vastavalitus laaditaan aina tapauskohtaisesti ja sen laajuus ja työläys riippuu aina kyseisestä rikosasiasta ja siihen laaditusta valituksesta. Voidaan myös todeta, että syyttäjien työkuormitus ja kiire vaihtelevat paljon, mikä vaikuttaa suoraan vastavalitusten määrään.

Asiasanat: rikosasiat, muutoksenhaku, syyttäjä, vastavalitus

Degree	Bachelor of Business Administration
Author (authors)	Sanna Çakıroğlu
Thesis title	Number, distribution and content of prosecutors' counter-appeals in 2020 and 2021
Commissioned by	District Court of Kymenlaakso
Time	2022
Pages	43 pages, 3 pages of appendices
Supervisor	Terhi Raikas

ABSTRACT

The primary purpose of this thesis was to study the perspective of prosecutors to counter-appeals that the dissatisfied party can use to appeal against a district court's decision. In addition, the study examined the number of decisions in criminal cases that Finnish district courts solved in 2020 and 2021. Also, this study aimed to define how many of these decisions were taken to a court of appeal and how many of them included the prosecutor's counter appeal.

The conceptual basis of this thesis explains shortly the district courts of Finland and the National Prosecution Authority as well as the criminal procedure in Finland and the appeal process for district court's decisions in criminal cases.

Both quantitative and qualitative research methods were used in this thesis. The study aimed to define the reasons that lead prosecutors to make or refuse to make a counter-appeal. The survey was sent to prosecutors via email. The District Court of Ahvenanmaa and prosecutors' area of Ahvenanmaa was excluded from the survey. The survey had only open-ended questions regarding prosecutors' work and making of counter-appeals.

Based on the results, no more than a dozen counter-appeals are filed each year against the decisions of each district court. However, quantities vary widely and regionally. The responses to the survey revealed many aspects of counter-appeals. Based on the responses, a counter-appeal is a good instrument in eliminating unnecessary appeals and it enables the courts of appeals to increase the severity. The conclusion of the study is that the counter-appeal is always made on a case-by-case basis and its scope and required work effort always depend on the criminal case in question. It can also be noted that the workload of prosecutors varies widely, which directly affects the number of counter-appeals they can process.

Keywords: criminal cases, appeal, prosecutor, counter-appeal

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TUTKIMUSASETELMA	8
2.1	Tutkimuskysymykset.....	8
2.2	Tutkimusmenetelmät	8
2.3	Aineistolähteet ja niiden luotettavuus.....	9
3	KÄRÄJÄOIKEUDET SUOMESSA	10
4	SYYTTÄJÄALUEET JA TOIMIPAIKAT.....	11
5	RIKOSPROSESSI	12
6	MUUTOKSENHAKUPROSESSI	14
6.1	Tyytymättömyyden ilmoittaminen kärjäoikeuden ratkaisuun.....	14
6.2	Valitus.....	15
6.3	Vastavalitus	17
6.4	Jatkokäsittelylupa ja asian valmistelun aloittaminen hovioikeudessa	17
7	TUTKIMUSTULOKSET	18
7.1	Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset	18
7.2	Kvalitatiivisen tutkimuksen tulokset.....	23
8	POHDINTAA.....	40
	LÄHTEET.....	42

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn saatekirje

Liite 2. Kysely syyttäjille

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan niitä syitä, jotka saavat syyttäjän laatimaan vastavalituksen ja vastavuoroisesti, mitkä syyt vaikuttavat siihen, että vastavalitus jätetään tekemättä. Lisäksi tutkimuksessa vertaillaan, kuinka monta vastavalitusta syyttäjiltä on saapunut Suomen eri käräjäoikeuksiin vuosina 2020 ja 2021 sekä kuinka monta rikosasiaa käräjäoikeuksissa on ratkaistu kyseisinä vuosina ja kuinka monta niistä on viety hovioikeuteen. Opinnäytetyön teoriaosaan (luku 3, 4) olen koonnut taulukot Suomen käräjäoikeuksista ja syyttäjälajeista, joita voi käyttää tukena tutkimustuloksissa. Teoriaosiossa on myös kerrottu lyhyesti Suomen rikosprosessista sekä muutoksenhakuosiossa on selitetty tarkemmin koko muutoksenhakuprosessista käräjäoikeuden antamiin ratkaisuihin rikosasioissa (luku 5, 6). Olen rajannut tutkimusta siltä osin, että Ahvenanmaan käräjäoikeutta en ole ottanut mukaan tutkimukseen. Myöskään Ahvenanmaan syyttäjälaje ei ole mukana tutkimuskyselyssä.

Tutkimus koostuu ikään kuin kahdesta erillisestä tutkimuksesta ja tutkimustulosten ensimmäiseen osioon on laadittu tilastot, joista ilmenee käräjäoikeuksissa ratkaistujen rikosasioiden määrät ja se, kuinka monta syyttäjän vastavalitusta on saapunut kuhunkin käräjäoikeuteen vuosina 2020 ja 2021. Tarkoituksena on myös vertailla saapuneiden vastavalitusten määriä käräjäoikeuksien kesken. Tutkittavana on siis saapuuko vastavalituksia joihinkin käräjäoikeuksiin enemmän kuin toisiin. Vertailun vuoksi tutkimuksessa on laadittu tilastot vastavalitusten määristä kahdelta vuodelta, jotta tuloksista pystyisi hahmottamaan, ovatko niiden määrät pysyneet samoissa lukemissa molempina vuosina. Määriä vertailtaessa on kuitenkin otettava huomioon se, että mitä enemmän käräjäoikeudessa on henkilöstöä, sitä enemmän siellä annetaan myös ratkaisuja. Tutkimustulosten toinen osio taas keskittyy syyttäjien näkökulmiin vastavalituksista ja niiden laatimisesta. Tuloksiin on tarkoitus saada koottua kyselyyn vastanneiden syyttäjien vastauksista ne oleellimmat seikat, joiden tarkoituksena on antaa tietoa siitä, millä perusteella syyttäjät tekevät tai jättävät tekemättä vastavalituksia.

Toimeksiantajana opinnäytetyölleni toimii Kymenlaakson käräjäoikeus, jossa olen ollut töissä nyt puolen vuoden ajan käräjäsihteerinä rikos-, riita- ja

hakemuspuolella. Kymenlaakson kärjäoikeuden kanslia sijaitsee Kouvolassa, ja sillä on myös toinen toimipiste Kotkassa. Kärjäoikeuden toiminta Kotkan toimipisteellä kuitenkin lakkaa tämän vuoden elokuun jälkeen, ja kaikki toiminta siirtyy Kouvolan kansliaan. Kymenlaakson kärjäoikeus on yksi niistä kärjäoikeuksista, jossa käsitellään myös summaarisia riita-asioita. Aloitetuani työt Kymenlaakson kärjäoikeudessa, halusin löytää opinnäytetyölle aiheen, joka samalla liittyisi jollakin tavalla työhöni. Pidän todella paljon työtehtävistäni ja ajattelin, että jos aihe liittyy jotenkin työssä kohtaamiini asioihin, motivaationi tutkimuksen tekemiselle säilyisi ja siitä olisi myös mahdollisesti hyötyä töissä. Kärjäsihteerin työtehtävistä saamani tiedon ja kokemuksen avulla koen tämän opinnäytetyön tutkimusaiheen tutuksi ja erittäin mielenkiintoiseksi toteuttaa.

Suomen tuomioistuimet on jaoteltu yleisiin tuomioistuihin, hallintotuomioistuihin ja erityistuomioistuihin. Kärjäoikeudet kuuluvat hovioikeuksien ja korkeimman oikeuden lailla yleisiin tuomioistuihin. Suomessa on tällä hetkellä 20 kärjäoikeutta, joissa on hallinnollinen kanslia. Toimipaikkoja kärjäoikeuksilla on kuitenkin vielä 36. Toimipaikkoja oli vielä vuoteen 2019 asti yhteensä 57, mutta toimipaikkojen vähentämiseen on vaikuttanut vuoden 2019 alusta tehty uudistus, jonka tarkoituksena on ollut keskittää summaariset riita-asiat käsiteltäviksi vain yhdeksässä kärjäoikeudessa, kun niitä aikaisemmin on käsitelty Suomen kaikissa kärjäoikeuksissa (Oikeusministeriö 2017).

Vuoden 2019 syyttäjälaitoksen organisaatiouudistuksen myötä kaikki Suomen 11 syyttäjänvirastoa ja Valtakunnansyyttäjänvirasto yhdistettiin, jolloin muodostui vain yksi, yhtenäinen virasto; Syyttäjälaitos. Syyttäjälaitos koostuu keskusyksikkönä toimivasta valtakunnansyyttäjän toimistosta ja viidestä eri syyttäjäläalueesta. Koko Suomi on siis jaettu viiteen eri syyttäjäläalueeseen: Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Ahvenanmaan syyttäjäläalue. Jokaista syyttäjäläaluetta johtaa johtava aluesyyttäjä, ja syyttäjäläalueiden tehtävänä on järjestää syyttäjän tehtävät alueellaan käsiteltävissä rikosasioissa. (syyttäjäläalueet s.a.).

Muutoksenhaulla tarkoitetaan vaatimusta alemman asteen tuomioistuimen ratkaisun muuttamiseen (Helenius & Linna 2021, 602). Kun kärjäoikeuden antama ratkaisu siirtyy hovioikeudelle käsiteltäväksi muutoksenhaun kautta, se

ei tarkoita, että alkuperäinen syyte käsiteltäisiin uudelleen. Hovioikeuden käsittelyssä tutkitaan alemman asteen tuomioistuimen tuomion oikeellisuutta. Tutkittavana on siis, onko kärjäoikeuden ratkaisua muutettava ja miten. Hovioikeus tutkii, onko kärjäoikeus tulkinnut lakia asiassa oikein ja onko asian näyttö arvioitu oikein. Tuomiosta tutkitaan vain se osa, johon on haettu muutosta. Väitteet muutokselle voivat perustua aineellisen lain virheelliseen tulkintaan, asian näytön väärään arviointiin tai myös menettelyvirheeseen, joka on tai jonka voidaan otaksua olevan vaikuttanut lopputulokseen. (Helenius & Linna 2021, 602.)

Muutoksenhakijalla täytyy olla legitimaatio muutoksenhauille, eli hänellä tulee olla puhevalta asiassa. Kärjäoikeuden rikosasiassa puhevalta on kaikilla asian asianosaisilla. Intressi muutoksenhauille edellyttää, että muutosta vaaditaan asianosaisen omaksi eduksi. Esimerkiksi korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO:2013:18 valittajan muutoksenhakua ei tutkittu, koska valittaja oli vaatinut tuomitun yhdyskuntapalvelun sijasta valvontarangaistusta. Valvontarangaistus on ankarampi rangaistus rangaistusasteikolla. Korkein oikeus oli katsonut, että valittajalla ei ollut oikeussuojan tarvetta, sillä muutoksenhaussa henkilökohtaiselle mielipiteelle siitä, mikä rangaistus on itselleen sopivampi, ei annettu merkitystä. (KKO:2013:18.) Syyttäjää puolestaan ohjaa objektiviteetti-vaatimus myös muutoksenhaussa. Syyttäjä voi siis hakea muutosta myös rikosasian vastaajan eduksi. Syyttäjä voi hakea muutosta myös avustajien palkkioiden osalta ja ratkaisuihin, jotka koskevat korvauksien määrää. (Helenius & Linna 2021, 604.)

Kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan siis muutosta valittamalla. Vastavalitus on valitus siinä missä alkuperäisenkin muutoksenhakijan valitus. Vastavalitusjärjestelmällä on haluttu varmistaa se, että asianosaisen ei tarvitse ilmoittaa tyytymättömyyttensä ratkaisuun vain siltä varalta, että toinen osapuoli saattaa hakea siihen muutosta. Vastavalituksen toimittaminen ei nimittäin edellytä tyytymättömyyden ilmoittamista ensin. Vastavalitus ei myöskään ole sidottu samaan osaan tuomiosta kuin, mihin valitus on laadittu. Sen voi kohdistaa esimerkiksi vaikka eri syytekohtaan. Vastavalituksen laatimista koskee kuitenkin lähtökohtaisesti samat säännökset, joista kerrotaan tarkemmin opinnäytetyön muutoksenhakuosiossa. Vaikka vastavalitus onkin normaali hakemus muutokselle, sen tutkiminen riippuu kuitenkin alkuperäisen valituksen tutkimisesta.

Jos valitus esimerkiksi peruutetaan tai se raukeaa, myös vastavalitus raukeaa. Vain siinä tapauksessa, jos asia on edennyt jo pääkäsittelyvaiheeseen ja valitus peruutetaan pääkäsittelyssä, hovioikeus niin sanotusti itsenäistää vastavalituksen, ja se otetaan käsittelyssä huomioon. Tällä turvataan vastavalituksen tekijän oikeus oikeudenkäyntikulujen korvaukseen. (Helenius & Linna 2021, 615.)

2 TUTKIMUSASETELMA

2.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tutkimuksen kohteena on syyttäjän vastavalitukset rikosasioissa. Tutkimuskysymyksiä on kolme: 1. Kuinka monta vastavalitusta on saapunut Suomen kärjäoikeuksiin vuosina 2020 ja 2021? 2. Miten vastavalitusten määrät ovat jakautuneet Suomen kärjäoikeuksissa vuosina 2020 ja 2021? 3. Mistä syistä syyttäjät tekevät tai eivät tee vastavalituksia? Ensimmäinen ja toinen tutkimuskysymys liittyvät vahvasti toisiinsa. Ensimmäinen tutkimuskysymys tuo ilmi vastavalitusten määrän. Toinen tutkimuskysymys vertailee vastavalitusten määrää kussakin kärjäoikeudessa. Kolmas tutkimuskysymys taas tarkastelee syitä vastavalituksille. Konkreettinen lopputulos opinnäytetyön tutkimuksesta on siis lukumäärällinen tilastotutkimus kärjäoikeuksiin saapuneista syyttäjien vastavalituksista ja niiden jakautumisesta alueellisesti sekä laajempi kirjallinen tutkimus niistä syistä, jotka saavat syyttäjän tekemään vastavalituksen ja, jotka vaikuttavat siihen, että vastavalitusta ei laadita.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusosa (luku 7) koostuu kahdesta eri tutkimuksesta, jotka on suoritettu erikseen. Ensimmäinen tutkimusosa koskee kärjäoikeuksiin saapuneita vastavalituksia. Tämä osa tutkimusta on tehty kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen tulokset esitetään numeroina, jotka tässä tutkimuksessa koostuvat siis vuoden 2020 ja 2021 tilastoiduista kärjäoikeuksien ratkaisuksista ja vastavalitusten määristä. Näin ollen tulokset vastaavat kysymyksiin missä ja paljonko, ja ilmiö kuvataan numeerisen tiedon pohjalta. Kvantitatiivisen menetelmän mukaisesti on siis saatu karotettua olemassa oleva tilanne, mutta se ei kuitenkaan vielä selvitä asioiden syitä. (Heikkilä, 2014, 7–8.) Kärjäoikeuksissa laaditaan vuosittain

valtakunnalliset tilastot vireillä olleista asioista sekä niiden ratkaisuista, joten aineisto koostuu jo tiedossa olevista asioista, ja tämä on tyypillistä juuri kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Tulokset on saatu kerättyä strukturoiduilla kysymyksillä, ja ne ovat kohdistuneet vain tiettyihin asioihin ja niiden määriin.

Toinen osa tutkimuksesta (luku 7.2.) on tehty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä on tutkittu niitä syitä, miksi syyttäjät joko tekevät tai eivät tee vastavalituksia. Syyttäjille lähetetty kysely on sisältänyt avoimia kysymyksiä, jotka ovat niin ikään olleet jaoteltuina eri teemoihin. Vastaukset kyselyyn ovat tekstimuodossa, eikä niistä ole ollut ennalta juurikaan tietoa. Tutkimustulosten avulla on tarkoitus ymmärtää ilmiötä syyttäjien kannalta ja vastaukset tulee analysoida, jotta ilmiölle saadaan selitys. Kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään saamaan tietoa, joka auttaa ymmärtämään tutkittavaa kohdetta, sen käyttäytymistä sekä syitä päätöksille. Tulokset vastaavat kysymyksiin miksi ja miten. (Heikkilä 2014, 7–8.) Kyselyn kysymykset ovat olleet avoimia kysymyksiä, ja syyttäjät ovat vastanneet niihin kukin oman kokemuksensa mukaisesti. Kvalitatiivisen menetelmän mukaisesti tutkittava aineisto on eri muodoissa, ja sitä ei voi käsitellä muuten kuin tarkastelemalla ja lukemalla vastauksia läpi pyrkimyksenä löytää aineistosta ne oleelliset tiedot tutkimuskysymyksen kannalta. (Kananen 2015, 160.)

2.3 Aineistolähteet ja niiden luotettavuus

Teoriaosaan olen kerännyt aineistoa internetistä. Oikeusministeriön sivuilta olen kerännyt tietoa Suomen käräjäoikeuksista, ja syyttäjälaitoksen sivuilta olen koonnut tietoa syyttäjälaitoksesta. Olen käyttänyt apunani myös töistä saamaani aineistoa esimerkiksi käräjäoikeuden intranet-palvelusta ja muutoksenhakuohjeista. Teoriaosassa on viittauksia myös suoraan laista.

Tutkimusosaan olen saanut aineistoa Oikeusrekisterikeskukselta sekä suoraan käräjäoikeuksilta. Tutkimuskyselyn olen lähettänyt syyttäjälaitosten virastosähköpostiin, josta tutkimus on välitetty edelleen kyseisten alueiden syyttäjille. Vastaukset olen saanut syyttäjiltä ympäri Suomea heidän omien kokemustensa perusteella.

Aineistolähteet ovat luotettavia, sillä aineisto on koottu alan kirjallisuuden ja viranomaisten ylläpitämien sähköisten lähteiden avulla. Tilastoidut tiedot ovat suoraan viranomaisilta saatuja.

3 KÄRÄJÄOIKEUDET SUOMESSA

Taulukossa 1 on listattuna Suomen käräjäoikeudet ja niiden sijaintipaikkakunnat. Listassa on myös ilmoitettu kaikista käräjäoikeuksista niissä toteutunut henkilötövuosien määrä vuodelta 2021 havainnoimaan käräjäoikeuksien työnpanosta (OM-Intranet 2022). Lista toimii tukena tutkimustuloksille.

Taulukko 1 Suomen käräjäoikeudet (Oikeusministeriö 2017)

Käräjäoikeus (KO)	Sijaintipaikkakunta	Toteutunut henkilötövuosien määrä 2021
Ahvenanmaan KO	Maarianhamina	14
Etelä-Karjalan KO	Lappeenranta	42,9
Etelä-Pohjanmaan KO	Seinäjoki	50,5
Etelä-Savon KO	Mikkeli	47
Helsingin KO	Helsinki	351,6
Itä-Uudenmaan KO	Vantaa	214,2
Kainuun KO	Kajaani	23,2
Kanta-Hämeen KO	Hämeenlinna	50,1
Keski-Suomen KO	Jyväskylä	84,2
Kymenlaakson KO	Kouvola	86,3
Lapin KO	Rovaniemi	77,6
Länsi-Uudenmaan KO	Espoo	139,3
Oulun KO	Oulu	137,1
Pirkanmaan KO	Tampere	170,3
Pohjanmaan KO	Vaasa	88,7
Pohjois-Karjalan KO	Joensuu	45
Pohjois-Savon KO	Kuopio	81,3
Päijät-Hämeen KO	Lahti	66,8
Satakunnan KO	Pori	31,6
Varsinais-Suomen KO	Turku	162,5

Taulukossa on listattuna tiedot myös Ahvenanmaan käräjäoikeudesta, mutta se ei ole mukana tutkimustuloksissa (luku 7).

4 SYYTTÄJÄALUEET JA TOIMIPAIKAT

Syyttäjälaitoksen henkilölukumäärä oli vuonna 2021 yhteensä 593, joista syyttäjiä oli 424. Kaikilla syyttäjälalueilla on useampi toimipaikka, ja yhteensä niitä on Suomessa tällä hetkellä 34.

Taulukossa 2 on listattuna syyttäjälalueet, niiden toimipaikat ja kuhunkin toimialueeseen kuuluvat Suomen kunnat (Toimipaikat s.a.)

Taulukko 2 Suomen syyttäjälalueet (Syyttäjälaitos s.a.)

Syyttäjälalue	Toimipaikat	Toimialueeseen kuuluvat kunnat
Ahvenanmaan syyttäjälalue	Maarianhamina	Ahvenanmaan maakunta
Etelä-Suomen syyttäjälalue	Espoo Helsinki Hyvinkää Lohja Porvoo Raasepori Vantaa	Uudenmaan maakunnan kunnat Pyhtään kunta
Itä-Suomen syyttäjälalue	Hämeenlinna Iisalmi Joensuu Kouvola Kotka Kuopio Lahti Lappeenranta Mikkeli	Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Päijät-Hämeen maakuntiin kuuluvat kunnat
Länsi-Suomen syyttäjälalue	Jyväskylä	Etelä-Pohjanmaan,

	Kokkola Pori Rauma Seinäjoki Tampere Turku Vaasa	Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen maa- kuntiin kuuluvat kunnat
Pohjois-Suomen syyttäjäalue	Ivalo Kajaani Kemi Kuusamo Oulu Raahe Rovaniemi Sodankylä Ylivieska	Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntiin kuuluvat kunnat

Taulukkoa 2 tarkastelemalla voidaan todeta, että syyttäjäalueet koostuvat kukin useista eri kunnista, ja jokainen alue kattaa varsin laajan alueen toiminnallaan.

5 RIKOSPROSESSI

Rikosasian käsittely eli rikosprosessi koostuu neljästä eri päävaiheesta: esitutkinnasta, syyteharkinnasta, tuomioistuinkäsittelystä ja rangaistuksen täytäntöönpanosta. Esitutinnan suorittaa poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli tai Puolustusvoimat, ja esitutkinnassa tarkoituksena on saada selvitettyä tapahtunut rikos. Joissakin tapauksissa myös syyttäjä on mukana esitutkintavaiheessa. Tapahtuneesta rikoksesta selvitetään sen olosuhteet, siitä aiheutuneet vahingot ja mahdollisesti saadut hyödyt sekä asianosaiset. Kun esitutkintapöytäkirja ja muut selvitykset rikoksesta on saatu laadittua, ne siirtyvät rikosprosessissa eteenpäin syyttäjälle syyteharkintaan. (Esitutkinta s.a.)

Syyttäjän tehtävänä on arvioida rikosasian selvityksen perusteella, onko rikoksesta tarpeen nostaa syytettä vai ei. Syyttäjän on suoritettava syyteharkinta

puolueettomasti. Selvitykset on huomioitava niin syytteen nostamisen puoltamisen kuin epäämisenkin kannalta. Syyttäjän on nostettava syyte, jos olemassa on todennäköisiä syitä rikosepäilyn tueksi. Tällöin syyttäjä laatii haastehakemuksen, jossa kuvataan, mitä rikosta syyte koskee. Syyttäjä toimittaa haastehakemuksen toimivaltaisen kärjäoikeuden kansliaan, jossa rikosasia kirjataan vireillä olevaksi ja sen käsittely siirtyy rikosprosessin kolmanteen vaiheeseen eli tuomioistuinkäsittelyyn. Mikäli rikoksesta epäillyn syyllisyydestä ei ole riittävästi näyttöä, rikos on vähäinen tai rikoksesta epäilty on alaikäinen, syyttäjä voi olla nostamatta syytettä, mutta siitä on aina laadittava kirjallinen päätös perusteluineen. Tällaisissa tilanteissa asianomaisella on oikeus nostaa asiasta syyte itse ja toimittaa laatimansa haastehakemus lainsäädännöllisten vaatimusten mukaisesti toimivaltaisen kärjäoikeuden kansliaan. (Syyteharjonta s.a.)

Tuomioistuinkäsittelyssä rikosasia siis kirjataan vireille kärjäoikeuden järjestelmään, kun syyttäjä tai asianomistaja on nostanut syytteen ja toimittanut asian haastehakemuksen kärjäoikeuden kansliaan. Rikosasia voidaan käsitellä kirjallisessa menettelyssä, jos rikosasian vastaaja on tunnustanut teon ja suostuu kirjalliseen menettelyyn. Jos asiassa on asianomistajia, myös heiltä täytyy saada suostumus. Kirjallisessa menettelyssä rikosasia ratkaistaan ilman pääkäsittelyä ja kärjäoikeus antaa asiassa ratkaisun ennalta ilmoittamaan ajankohtana. Tällöin vastaajalle ei voida säätää ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai enintään kaksi vuotta vankeutta (Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11.7.1997/689, 5 a luku 1. §).

Kun rikosasian oikeudenkäynti on suullinen, asiassa toimitetaan pääkäsittely. Pääkäsittelyssä paikalla ovat kärjätuomari ja rikosasian asianosaiset, joita ovat syyttäjä, asianomistaja eli rikoksen uhri ja vastaaja eli rikoksesta syytetty. Pääkäsittelyssä kuullaan usein myös rikosasian todistajia. Myös tuomarikokoonpano vaihtelee rikoksen vakavuudesta riippuen, ja paikalla saattaa olla myös lautamiehiä. Syyttäjän tehtävä pääkäsittelyssä on osoittaa, että rikos on tapahtunut syytteessä kuvatulla tavalla. Kun asia on käsitelty kokonaan, tuomari voi julistaa tuomion istunnossa tai ilmoittaa ajankohdan, jolloin kärjäoikeus antaa tuomion kansliassa. (Oikeudenkäynti s.a.)

Asianosaiset voivat hakea muutosta kärjäoikeuden antamaan ratkaisuun valittamalla siitä hovioikeuteen. Sitä ennen on kuitenkin tehtävä joko kirjallinen tai suullinen tyytymättömyyden ilmoitus asian ratkaiselle kärjäoikeudelle. Tyytymättömyys on ilmoitettava 7 päivän kuluessa tuomion antopäivästä. Muutoksenhakuun liittyvistä asioista kerrotaan tarkemmin opinnäytetyön muutoksenhakuosiossa (luku 6).

Rikosasia etenee rikosprosessin viimeiseen vaiheeseen eli sen täytäntöönpanoon, kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Täytäntöönpanosta vastaa Oikeusrekisterikeskus, Ulosottolaitos ja Rikosseuraamuslaitos.

Syyttäjällä on siis rikosprosessissa laajin rooli. Viranomaisista se on ainut, jonka tehtävät voivat ulottua esitutkinnasta aina tuomioistuinkäsittelyn muutoksenhakuprosessiin saakka. Jokainen syyttäjä toimii myös itsenäisesti ja heillä on riippumaton syyteharkintavalta. Syyttäjän on tehtävä itsenäisesti ja riippumattomasti päätösvaltaansa kuuluvat ratkaisut rikosoikeudellisen vastuun toteutumisesta jokaisesta käsiteltävänä olevasta rikosasiasta (Laki syyttäjälaitoksesta 11.1.2019/32, 2 luku 9. §).

6 MUUTOKSENHAKUPROSESSI

6.1 Tyytymättömyyden ilmoittaminen kärjäoikeuden ratkaisuun

Rikosasioissa niin kirjallisessa menettelyssä annettuun ratkaisuun kuin suullisesti käsiteltävänä olleen rikosasian ratkaisuun saa hakea muutosta, ellei sitä ole erikseen kielletty joissakin tapauksissa. Kärjäoikeudesta on saatavilla muutoksenhakuohjeet, ja yleensä ne annetaan vastaajalle tuomion mukana. Muutoksenhakuprosessiin kuuluu tyytymättömyyden ilmoittaminen, valituksen toimittaminen ja mahdollinen vastavalitus. Kun ratkaisu on julistettu istunnossa tai annettu kansliatuomiona, ratkaisuun tyytymättömän asianosaisen tulee ilmoittaa tyytymättömyytensä viikon kuluessa ratkaisun antamisesta. Tarkemmin tämä tulee toimittaa siis viimeistään ratkaisun antopäivää vastaavana päivänä seuraavalla viikolla. Tämä koskee myös sellaisia tuomioita, jotka lähetetään vastaajalle postitse, vaikka posti ei sitä hänelle toimittaisikaan 7 päivän kuluessa. Tällaisissa tapauksissa vastaajalle on aina ilmoitettu tuomion antopäivä, ja on hänen vastuullaan pyytää tuomion tiedot kärjäoikeudesta, jotta hän ehtii ilmoittaa mahdollisen tyytymättömyytensä ajoissa.

Tyytymättömyyden voi ilmoittaa asian ratkaisseelle käräjäoikeudelle tai sen kansliaan joko suullisesti tai kirjallisesti virka-ajan puitteissa. (Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4, 25. luku 5. §.)

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä henkilökohtaisesti, vaan tyytymätön voi käyttää asiamiestä taikka lähettä ja ilmoituksen voi lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostiviestinä. Usein asianosaisen avustaja tai puolustaja ilmoittaa tyytymättömyyden päämiehensä puolesta. Ilmoituksen lähettäminen on kuitenkin aina lähettäjän vastuulla, ja asianosaisen puheenvalta muutoksenhakuun on menetetty, jos ilmoitus myöhästyy. Tyytymättömyyden ilmoittamiselle ei ole virallista mallipohjaa, vaan sen voi laatia vapaamuotoisesti, mutta siinä on kuitenkin mainittava tarvittavat tiedot. Tyytymättömyyden ilmoituksessa tulee mainita, kuka tyytymättömyydestä ilmoittaa sekä koskeeko se koko tuomiota vai vain jotakin osaa siitä. Muutoksenhakuohjeissa on mainittu myös muutamasta poikkeuksesta, jotka koskevat sotilasoikeudenkäyntiasioita ja vangittuja. Vangitut voivat esimerkiksi ilmoittaa tyytymättömyytensä määräajan jälkeenkin, mikäli he ovat vankikuljetuksen tai oikeudenkäynnin takia rangaistuslaitoksen ulkopuolella määräajan päättyessä.

Kun tyytymättömyydestä on ilmoitettu määräajassa käräjäoikeuteen, se merkitään käräjäoikeuden käytössä olevaan Ritu-järjestelmään. Tämän jälkeen ilmoitus hyväksytetään asian ratkaisseella tuomarilla tai tämän sijaisella ja kun tuomari on hyväksynyt ilmoituksen, sihteeri käy merkitsemässä ilmoituksen hyväksytyksi järjestelmässä. Järjestelmään merkitään kaikki saapuneet tyytymättömyyden ilmoitukset, sillä niitä voi tulla useampia samaan tuomioon. Tämän jälkeen asianosaisille lähetetään ilmoitus hyväksytyistä tyytymättömyyden ilmoituksista sekä valitusosoitus, josta ilmenevät ohjeet muutoksenhaun seuraavaan vaiheeseen sekä siihen liittyvät määräpäivät.

6.2 Valitus

Valituksen määräaika on 30 päivää, ja se alkaa käräjäoikeuden ratkaisun antamispäivää seuraavasta päivästä. Valituskirjelmä on toimitettava edelleen asian ratkaiseen käräjäoikeuden kansliaan, ja se on laadittava kirjallisesti. Valituskirjelmän toimittamista koskevat samat muutoksenhakuohjeet kuin tyytymättömyyden ilmoittamistakin, ja jos valituskirjelmä toimitetaan

käräjäoikeuteen määräjän mentyä umpeen, se jätetään tutkimatta. (Oikeudenkäymiskaari 25. luku 12. §.)

Valituskirjelmä tulee osoittaa siihen hovioikeuteen, jonka piiriin asian ratkaisut käräjäoikeus kuuluu. Valitusosoituksessa on ohjeet valituskirjelmän sisältöön ja sen liitteisiin. Valituskirjelmässä tulee mainita se käräjäoikeuden ratkaisu, johon muutosta haetaan ja miltä kohdin. Valituksessa on myös mainittava ne muutokset, joita käräjäoikeuden ratkaisuun vaaditaan tehtäväksi perusteluineen. Valittajan tulee perustella myös se, miltä osin hän kokee käräjäoikeuden ratkaisun perustelut virheelliseksi. Jotta hovioikeus myöntäisi sellaisessa asiassa jatkokäsittelyluvan, jossa jatkokäsittelylupa tarvitaan, valittajan on mainittava valituksessaan myös perustelut sille, miksi jatkokäsittelylupa tulisi myöntää ja mainita ne syyt, joiden nojalla hän katsoo perusteen olevan olemassa. Valituskirjelmässä on oltava myös ne todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja maininta siitä, mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen.

Valittajan tulee mainita valituskirjelmässään mahdollinen pyyntö siitä, että hovioikeus järjestää asiassa suullisen pääkäsittelyn. Pääkäsittelyä pyydetessä on ilmoitettava yksilöidyt syyt sen järjestämiseen ja myös se kuullaanko asianosaisia henkilökohtaisesti ja ketä todistajia, asiantuntijoita tai muita todistelutarkoituksessa kuultavia henkilöitä on tarpeen kuulla. Asianosaisten nimet ja heidän lailliset edustajansa, asiamiehensä tai avustajansa tulee ilmoittaa valituskirjelmässä heidän yhteystietoineen. Myös todistajien ja muiden kuultavien yhteystiedot on ilmoitettava soveltuvalla tavalla hovioikeudelle.

Valituksen laatimiselle on mahdollista hakea määräjän pidennystä, jos muutosta ei voida laillisen esteen tai muun hyväksyttävän syyn takia hakea määräjässä. Hakemus määräjän pidennykselle on kuitenkin toimitettava käräjäoikeuden kansliaan ennen alkuperäisen määräjän päättymistä, ja hakemuksessa on oltava selvitys esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä. (Oikeudenkäymiskaari 25. luku 13. §.)

Mikäli valittaja haluaa peruuttaa valituksen, hänen on toimitettava kirjallinen peruutusilmoitus, joka on osoitettu hovioikeudelle joko hovioikeuden kirjaamoon tai käräjäoikeuden kansliaan.

6.3 Vastavalitus

Käräjäoikeuden kansliaan määräajassa toimitettu tyytymättömyyttään ilmoittaneen valitus lähetetään rikosasian asianosaisille ja valittajan vastapuolilla on oikeus laatia valitukseen vastavalitus. Myös vastavalitukselle on oma määräaika, ja se alkaa valittajalle asetetun valitusmääräajan päätyttyä. Vastavalitus on toimitettava kahden viikon kuluessa valitusmääräajan päättymisestä. Jos valitukselle on myönnetty määräajan pidennys, pitenee myös määräaika vastavalituksen tekemiselle vastaavasti. Jos vastavalitusta ei toimiteta määräajassa, asianosainen menettää puhevaltansa.

Jos valitus peruutetaan, raukeaa tai jätetään tutkimatta, myös vastavalitus raukeaa. Vastavalitus raukeaa myös siinä tapauksessa, jos hovioikeus ei myönnä valittajalle jatkokäsittelylupaa. Mikäli valittaja peruuttaa valituksen vasta siinä vaiheessa, kun asia on edennyt jo pääkäsittelyyn, vastavalitus ei raukea.

Valittajan vastapuoli voi laatia vastavalituksen ilman, että on ilmoittanut tyytymättömyytensä käräjäoikeuden ratkaisuun. Vastavalituksen voi laatia kyseisessä rikosasiassa olevat asianosaiset eli rikosasian asianomistajat tai syyttäjät. (Oikeudenkäymiskaari 25. luku 14. §.)

6.4 Jatkokäsittelylupa ja asian valmistelun aloittaminen hovioikeudessa

Kun muutoksenhakuprosessin viimeinenkin määräaika on päättynyt, käräjäsihteeri valmistelee rikosasian kaikkine tarpeellisine asiakirjoineen valmiiksi kokonaisuudeksi, joka lähetetään hovioikeuteen. Asiakirjat voi lähettää joko sähköisesti tai postitse, ja ne tulee lähettää hovioikeuteen viipymättä.

Hovioikeus voi kehottaa valittajaa täydentämään valitustaan, jos siinä ilmenee puutteita. Jos valittaja ei noudata täydennyskehotusta ja mikäli valituksessa on niin paljon puutteita, että se ei kelpaa hovioikeudessa oikeudenkäynnin perustaksi, hovioikeus voi jättää valituksen tutkimatta. (Oikeudenkäymiskaari, luku 25. a 3. §.)

Hovioikeuden jatkokäsittelylupaa ei tarvita kaikkiin rikosasioihin. Tällaisia rikosasioita ovat esimerkiksi ne, joissa rikosasian vastaaja on tuomittu ankarampaan rangaistukseen kuin kahdeksan kuukauden vankeustuomioon, jos valitus koskee hänelle syyksi luettua rikosta tai rangaistusta. Muissa tapauksissa jatkokäsittelylupa tarvitaan, ja se myönnetään jos on aihetta epäillä käräjäoikeuden antaman ratkaisun lopputuloksen oikeellisuutta tai sen oikeellisuutta on mahdotonta arvioida ilman jatkokäsittelylupaa. Lupa myönnetään myös, jos se lain soveltamisen kannalta olisi tärkeää myös muissa samanlaisissa asioissa taikka luvan myöntämiselle on muu painava syy. Jos hovioikeus ei myönnä jatkokäsittelylupaa, käräjäoikeuden ratkaisusta tulee lainvoimainen. (Oikeudenkäymiskaari luku 25. a 5. §.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset

Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset on koottu taulukoihin 3, 4 ja 5.

Taulukko 3 Vuoden 2020 tulokset (Oikeusrekisterikeskus 2022)

2020					
Käräjäoikeus (KO)	Ratkaistut rikosasiat	Hovi-oikeuteen	%	Vastavalitukset	%
Etelä-Karjalan KO	1024	78	7,6	9	11,5
Etelä-Pohjanmaan KO	1560	127	8,1	9	7,1
Etelä-Savon KO	1276	101	7,9	10	9,9
Helsingin KO	8816	812	9,2	30	3,7
Itä-Uudenmaan KO	4446	398	9	20	5
Kainuun KO	697	47	6,7	1	2,1
Kanta-Hämeen KO	1572	134	8,5	4	3
Keski-Suomen KO	3142	187	6	8	4,3
Kymenlaakson KO	1429	99	6,9	6	6,1
Lapin KO	2021	196	9,7	2	1
Länsi-Uudenmaan KO	3628	297	8,2	13	4,4
Oulun KO	3059	396	12,9	11	2,8
Pirkanmaan KO	6718	653	9,7	25	3,8

Pohjanmaan KO	1656	212	12,8	6	2,8
Pohjois-Karjalan KO	1303	179	13,7	9	5
Pohjois-Savon KO	2370	229	9,7	17	7,4
Päijät-Hämeen KO	1724	141	8,2	4	2,8
Satakunnan KO	1936	173	8,9	8	4,6
Varsinais-Suomen KO	4610	376	8,2	6	1,6

Taulukossa 3 on vuoden 2020 tilastot. Käräjäoikeusluettelon jälkeen ensimmäisessä sarakkeessa on ilmoitettu kussakin käräjäoikeudessa ratkaistujen rikosasioiden määrä. Seuraavassa sarakkeessa on ilmoitettu määrä siitä, kuinka monta käräjäoikeuden ratkaistua rikosasiaa on viety hovioikeuden käsiteltäväksi. Kolmannessa sarakkeessa on ilmoitettu, kuinka monta prosenttia hovioikeuteen viety rikosasioiden määrä on koko käräjäoikeuden ratkaistujen rikosten määrästä. Neljänteen sarakkeeseen olen koonnut oikeusrekisterikeskukselta saamani määrät vastavalituksista käräjäoikeuksittain. Viimeisessä sarakkeessa on ilmoitettu, kuinka monta prosenttia vastavalitusten määrä on ollut kaikista hoviin viedyistä rikosasioista eli prosentuaalinen määrä siitä, kuinka monessa rikosasiassa vastavalitus on ollut mukana.

Taulukko 4 Vuoden 2021 tulokset (Oikeusrekisterikeskus 2022)

2021					
Käräjäoikeus (KO)	Ratkaistut rikosasiat	Hovi-oikeuteen	%	Vastavalitukset	%
Etelä-Karjalan KO	1131	89	7,9	3	3,4
Etelä-Pohjanmaan KO	1576	164	10,4	10	6,1
Etelä-Savon KO	1253	130	10,4	1	0,8
Helsingin KO	7383	961	13	15	1,6
Itä-Uudenmaan KO	5297	461	8,7	10	2,2
Kainuun KO	795	68	8,6	0	0
Kanta-Hämeen KO	1771	148	8,4	2	1,4
Keski-Suomen KO	3592	291	8,1	10	3,4
Kymenlaakson KO	1725	136	7,9	3	2,2
Lapin KO	2088	242	11,6	8	3,3

Länsi-Uudenmaan KO	4352	312	7,2	5	1,6
Oulun KO	3756	427	11,4	6	1,4
Pirkanmaan KO	5966	677	11,3	22	3,2
Pohjanmaan KO	1709	199	11,6	3	1,5
Pohjois-Karjalan KO	1472	181	12,3	7	3,9
Pohjois-Savon KO	2776	236	8,5	10	4,2
Päijät-Hämeen KO	1794	169	9,4	3	1,8
Satakunnan KO	2487	226	9,1	6	2,7
Varsinais-Suomen KO	5001	424	8,5	5	1,2

Taulukossa 4 on ilmoitettu samalla tavalla vuoden 2021 tilastot kuin vuoden 2020 tilastot taulukossa 3.

Taulukkoon 5 olen koonnut vielä vastavalitusten määrät molemmilta vuosilta uudelleen, ja taulukon on viimeisessä sarakkeessa tuotu ilmi vuoden 2021 vastavalitusten määrän eroavaisuus vuoden 2020 vastavalitusten määrään.

Taulukko 5 Vertailutaulukko vastavalitusten määristä vuodelta 2020 ja 2021 (Oikeusrekisterikeskus 2022)

Käräjäoikeus	Vastavalitukset 2020	Vastavalitukset 2021	Ero (vuoteen 2020)
Etelä-Karjalan KO	9	10	+1
Etelä-Pohjanmaan KO	10	1	-9
Etelä-Savon KO	30	15	-15
Helsingin KO	20	10	0
Itä-Uudenmaan KO	1	0	-1
Kainuun KO	4	2	-2
Kanta-Hämeen KO	8	10	+2
Keski-Suomen KO	6	3	-3
Kymenlaakso KO	2	8	+6
Lapin KO	13	5	-8
Länsi-uudenmaan KO	1	6	-5
Oulun KO	25	22	-3

Pirkanmaan KO	6	3	-3
Pohjois-Karjalan KO	9	7	-2
Pohjois-Savon KO	17	10	-7
Päijät-Hämeen KO	4	3	-1
Satakunnan KO	8	6	-2
Varsinais-Suomen KO	6	5	-1
Yht.	198	129	-69

Johtopäätöksenä taulukoista voidaan havaita, että ratkaistujen rikosasioiden määrässä näkyy selkeästi käräjäoikeuden koko ja henkilöstön määrä. Helsingin käräjäoikeudessa on luonnollisesti eniten ratkaistuja rikosasioita vuodessa, koska se on henkilöstömäärältään isoin käräjäoikeus ja toteutunut henkilötyövuosien määrä on ollut siellä 351,6 henkilötyövuotta vuonna 2021. (Ks. taulukko 1, s. 10.)

Ratkaistuja rikosasioita Helsingin käräjäoikeudessa on ollut vuonna 2020 yhteensä 8816, ja määrä on 2 089 ratkaisua enemmän kuin verrattuna toiseksi eniten ratkaisuja tehneeseen Pirkanmaan käräjäoikeuteen, jossa rikosasioita on ratkaistu yhteensä 6 718. Kainuun käräjäoikeuden henkilötyövuosi on vuonna 2021 ollut 23,2, ja siitä voikin päätellä, että se on Suomen pienin käräjäoikeus henkilöstömäärältään. Ratkaistuja rikosasioita siellä on ollut vuonna 2020 yhteensä 697. Kainuun käräjäoikeus onkin ainut, jossa ratkaistujen rikosasioiden määrä on jäänyt alle tuhannen.

Jos vertaillaan prosenttilukuja, joista ilmenee, kuinka monta prosenttia hovioikeuteen vietyjen rikosasioiden määrä on kaikista ratkaistuista rikosasioista, voidaan havaita, että taulukon mukaan eniten rikosasioita on viety hovioikeuteen Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden ratkaisuksista (13,7 %) vuonna 2020. Taulukosta 3 voi kuitenkin huomata, että prosenttiluvut ovat melko samoissa luvuissa, eli mitään huomattavaa eroa ei ole ollut käräjäoikeuksien välillä. Vähiten ratkaistuja rikosasioita on viety hovioikeuteen Keski-Suomen käräjäoikeudesta, jossa niiden prosentuaalinen määrä on siis ollut 6 % kaikista ratkaistuista.

Vuonna 2021 Helsingin kärjäoikeudessa on edelleen ratkaistu eniten rikosasioita. Yhteensä niitä on ratkaistu kyseisessä kärjäoikeudessa 7 383, joka on kuitenkin 1 433 ratkaisua vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Pirkanmaan kärjäoikeudessa on myös vuonna 2021 ratkaistu toiseksi eniten rikosasioita, yhteensä 5 966 asiaa. Eroa vuoden 2020 ratkaisujen määrään on 752 ratkaisua vähemmän. Helsingin kärjäoikeuden ratkaisemien rikosasioiden määrään eroa on 1 417 ratkaisua vähemmän. Kaikissa muissa kärjäoikeuksissa ratkaistujen rikosasioiden määrä on ollut enemmän vuonna 2021 kuin 2020. Vain Helsingin ja Pirkanmaan kärjäoikeudessa on ratkaistu rikosasioita vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Eniten eroa edellisvuoteen on ollut Itä-Uudenmaan kärjäoikeudessa, jossa 851 rikosasiaa on ratkaistu enemmän kuin vuonna 2020.

Yleisesti vuonna 2021 myös hovioikeuteen on viety enemmän ratkaisuja kaikista kärjäoikeuksista kuin vuonna 2020. Poikkeuksena on vain Pohjanmaan kärjäoikeus, jossa hoviin vietyjä rikosasioita on ollut 13 vähemmän kuin edellisvuonna. Määrät vaihtelevat kuitenkin paljon. Vähiten muutosta on ollut Pohjois-Karjalan kärjäoikeuden tuloksissa, jossa vain 2 asiaa enemmän on viety hoviin, kun taas Helsingin kärjäoikeuden tuloksissa on 149 asiaa enemmän kuin edellisvuonna.

Vastavalituksissa on ollut eroja paljonkin. Yleisesti ottaen niitä on kuitenkin tehty vain hyvin pieneen osaan kaikista rikosasioista, jotka ovat viety hovioikeuteen. Esimerkkinä tästä on Etelä-Karjalan kärjäoikeuden ratkaisuihin laaditut vastavalitukset, joita on ollut 9 kappaletta vuonna 2020, ja yhteensä hovioikeuteen on viety 78 ratkaisua ja prosentuaalisesti vastavalitus on ollut mukana 11,5 % tapauksessa. Taulukon 3 mukaan tämä on suurin osuus hovioikeuteen vietyjen ratkaisujen kokonaisuudesta kumpanakin vuonna, sillä muut prosenttiosuudet jäävät alle 10 prosentin. Keskiarvillisesti vastavalituksia on ollut mukana 4,7 % kaikissa hovioikeuteen viedyissä ratkaisuisa vuonna 2020 ja 2,4 % vuonna 2021.

Kaiken kaikkiaan vastavalituksia on laadittu kärjäoikeuksien ratkaisuihin vuonna 2021 69 kappaletta vähemmän kuin vuonna 2020. Prosenteissa tämä on 34,9 % vähemmän. Vuonna 2020 niitä on laadittu yhteensä 198, kun taas vuonna 2020 määrä on ollut vain 129. Jos vertaillaan vastavalitusten määrien

eroja käräjäoikeuksittain eikä oteta huomioon niissä ratkaistujen rikosasioiden määrää, niin eniten vastavalituksia on vuonna 2020 laadittu Helsingin käräjäoikeuden ratkaisuihin (30 kpl). Vähiten niitä on kyseisenä vuonna laadittu Kainuun käräjäoikeuden ratkaisuihin (vain 1 kpl). Vuonna 2021 taas Pirkanmaan käräjäoikeuden ratkaisuihin niitä on laadittu eniten (22 kpl). Vuonna 2021 Kainuun käräjäoikeuden ratkaisuihin ei laadittu yhtäkään vastavalitusta ja Etelä-Savon käräjäoikeuteen niitä tehtiin 1, joka on verrattuna edellisvuoteen 9 vastavalitusta vähemmän.

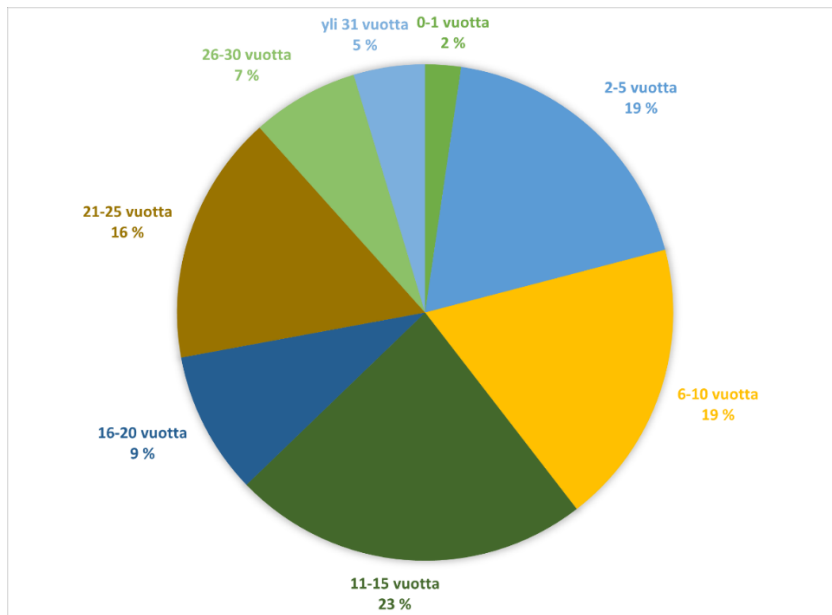
Tasaisimmin vastavalituksia on tullut kumpanakin vuotena Etelä-Pohjanmaan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan, Päijät-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksiin, jossa ero on ollut enintään +/- 2 vastavalitusta.

7.2 Kvalitatiivisen tutkimuksen tulokset

Lähetin tutkimuskyselyyn Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen syyttäjäalueiden virastosähköpostiin. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastasi 43 syyttäjää. Vastausprosentti on karkeasti arvioituna reilu 10 %, sillä Ahvenanmaan syyttäjäalueelle tutkimuskyselyä ei lähetetty ja yhteensä syyttäjälaitoksella on 424 syyttäjää. Kaikki vastaukset ovat saapuneet anonyymisti.

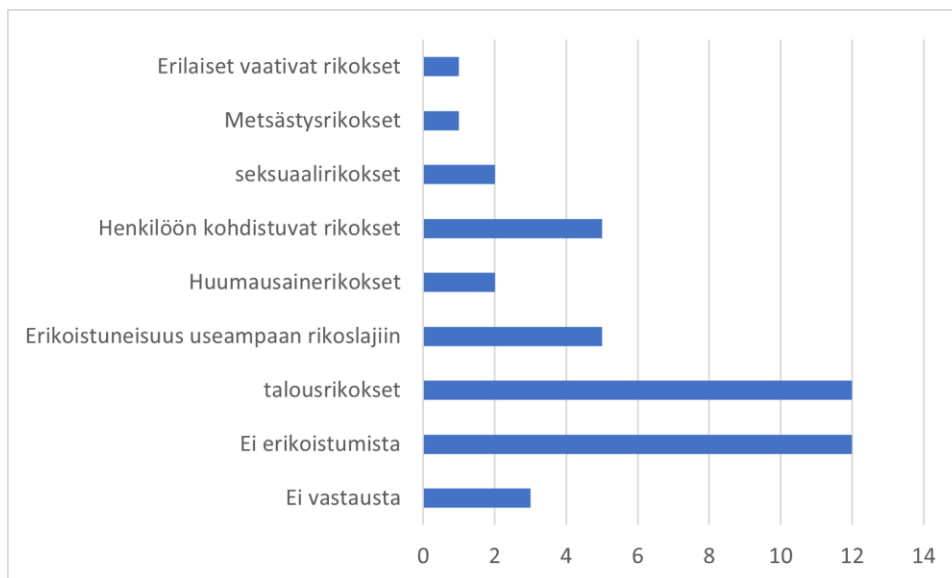
Tässä luvussa on yhteenvetoja syyttäjien vastauksista tutkimuskyselyyn. Olen laatinut myös kaaviota selkeyttämään vastauksien lopputuloksia. Kaaviot on tehty niistä vastauksista, joita oli helppo verrata toisiinsa kaikkien vastaajien kesken, ja ne olivat tyyliltään hyvin samankaltaisia, joten niiden analysoiminen oli selkeää. Tekstin yhteneväisyyden vuoksi, olen vaihtanut joidenkin kysymysten järjestystä kyselyn järjestyksestä, koska koin, että vastaukset liittyivät näin paremmin toisiinsa.

Kyselyyn vastanneiden syyttäjien virkaikä on keskiarvolta n. 14,5 vuotta. Kyselyyn vastasi eniten syyttäjiä, jotka ovat toimineet virassaan 11–15 vuotta. Virkaiältään vanhin vastaaja on ollut syyttäjänä jo 33 vuotta ja nuorin vasta 8 kuukautta. (Kuva 1.)

Kuva 1. Tulokset kysymykseen 1 "Kuinka kauan olet ollut syyttäjänä?"

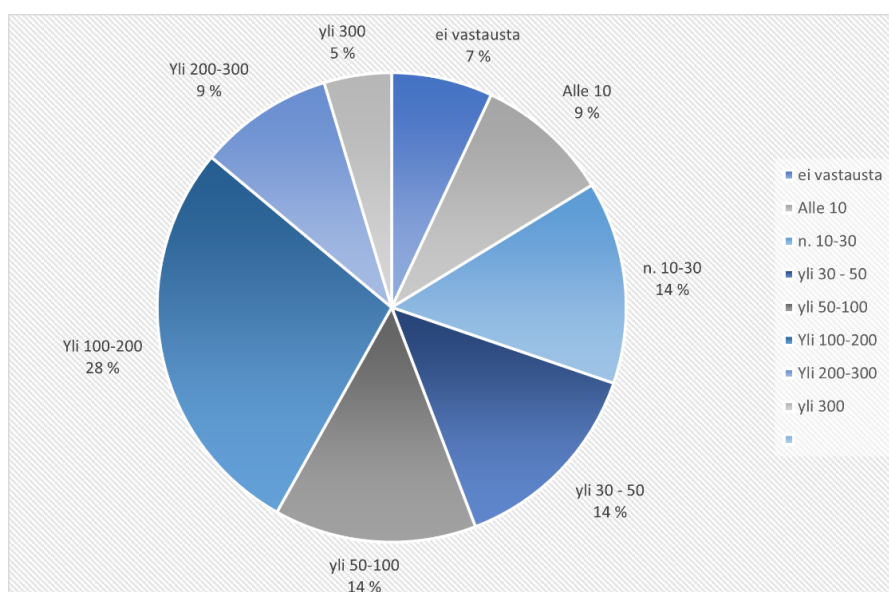
Kyselyyn vastasi niin johonkin tiettyyn rikoslajiin erikoistuneita syyttäjiä, kuin myös kaikkia rikosasioita hoitavia syyttäjiä. Osa vastanneista on erikoistunut useampaankin rikoslajiin kuten työ-, ympäristö-, sotilas- ja kyberrikoksiin. Kuva 2. ilmenee, mihin rikoslajeihin kyselyyn vastanneet ovat erikoistuneet. Yleisin niistä oli talousrikokset, joihin on erikoistunut 28 % vastanneista.

Kuva 2. Tulokset kysymykseen 2 "Oletko erikoistunut johonkin tiettyyn rikoslajiin?"

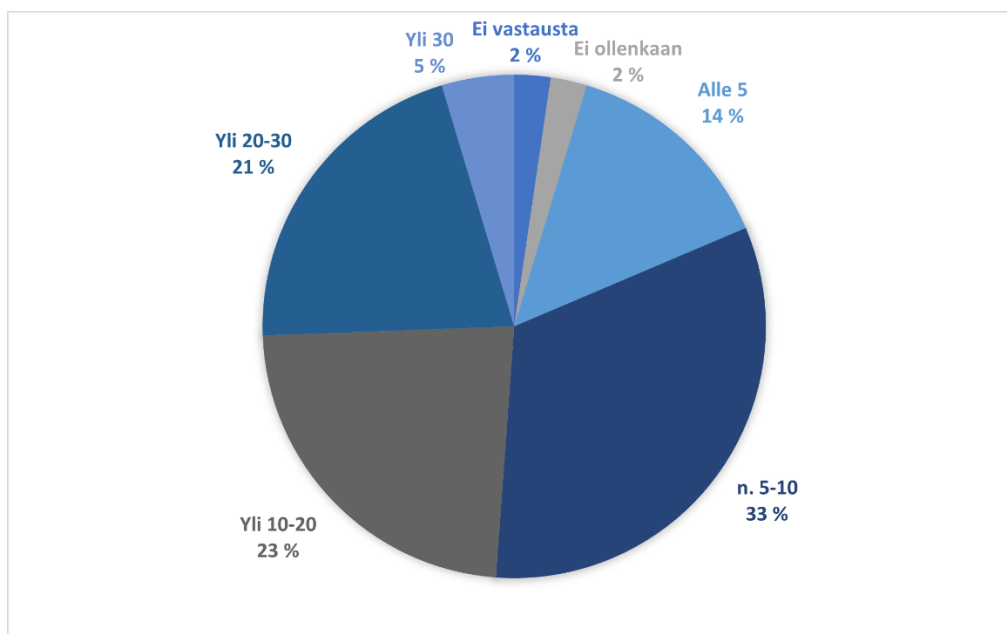
Kyselyyn vastanneiden syyttäjien välillä on paljonkin eroa siinä, kuinka monta rikosasiaa kärjäoikeus käsittelee vuosittain, joissa he toimivat syyttäjänä. Osa oli vastannut kysymykseen 3 arviolta ja useampi on todennut sen, että jos kärjäoikeudessa on käsittelyssä isompia rikosasioita ja niiden käsittely vie

useampia päiviä tai jopa viikkoja, niin se vaikuttaa luonnollisesti koko vuoden rikosasioiden määrään. Usein käräjäoikeudessa myös yhdistetään useampia rikosasioita yhdeksi kokonaisuudeksi. Näin menetellään varsinkin niissä rikosasioissa, joissa vastaajana on sama henkilö, ja tällöin ne myös käsitellään kaikki yhdessä. Syyttäjä on kuitenkin tehnyt syytteen nostamisen työurakan kaikkiin kyseisiin tapauksiin erikseen. Suurin määrä mitä vastauksissa ilmoitettiin, oli 400 rikosasiaa vuodessa, ja pienimmäksi määräksi ilmoitettiin alle 10 rikosasiaa vuodessa. Vastanneista 28 % toimii syyttäjänä yli 100–200 rikosasiassa vuodessa (kuva 3).

Kuva 3. Tulokset kysymykseen 3 "Kuinka monta rikosasiaa käräjäoikeus käsittelee vuosittain, jossa olet syyttäjänä?"

Alkukysymysten jälkeen kyselyn teema vaihtui koskemaan enemmän vastavalitukseen liittyviä kysymyksiä. Ensimmäiseksi tässä teemassa oli kysymys siitä, kuinka monta vastavalitusta syyttäjä on tehnyt yhteensä. Vain yksi vastanneista ei ollut tehnyt vastavalituksia ollenkaan. 42 vastanneista ilmoitti tehneensä vastavalituksia, ja 33 % heistä kertoi tehneensä vastavalituksia vuosien saatossa yhteensä n. 5-10 kappaletta. 23 % vastaajista kertoi tehneensä yhteensä 10-20 vastavalitusta, ja 21 % kertoi tehneensä niitä yli 20 mutta enintään 30 (kuva 4).

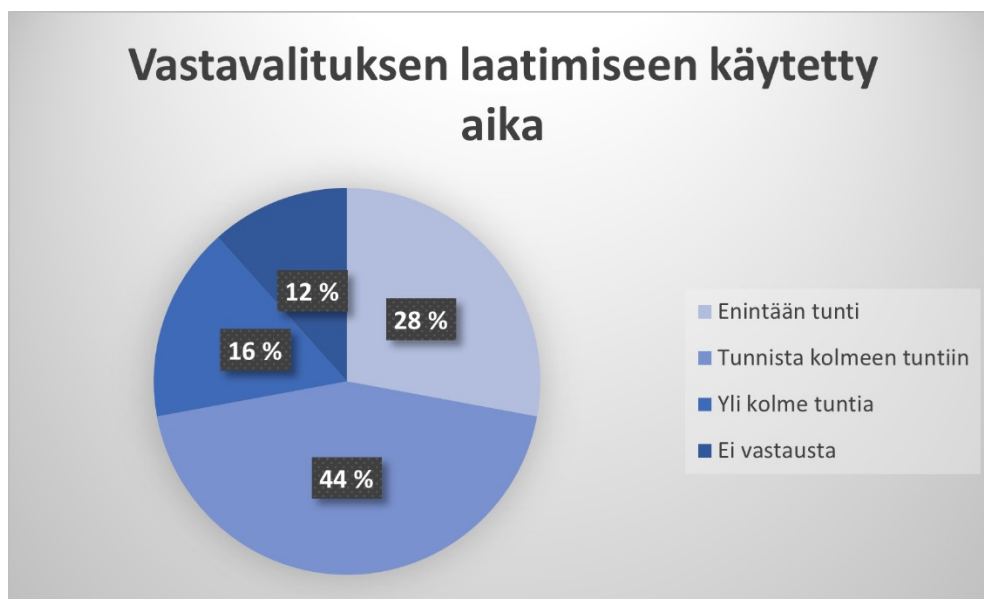
Kuva 4. Tulokset kysymykseen 5 "Kuinka monta vastavalitusta olet tehnyt?"

Kysymyksessä 14. pyydettiin syyttäjiä ottamaan kantaa siihen, arvioivatko he aina käräjäoikeuden ratkaisut vastavalituksen mahdollisuuden kannalta. 42 vastanneista otti kantaa tähän kysymykseen, ja suurin osa heistä (55 %) kertoi arvioivansa käräjäoikeuden ratkaisut aina tältä kannalta. 45 % kertoi, että arvioivat ratkaisuja vastavalituksen kannalta yleensä tai harvemmin. Vastauksia oli perusteltu muun muassa sillä, että välillä arviointi jää tekemättä työkiireiden takia, tai ratkaisussa on kyse vain vähäisestä rikoksesta. Myös, jos ratkaisua on perusteltu hyvin myös niiltä osin, kuin se on poikennut syyttäjän syytteestä, on vastavalittamiselle vähemmän edellytyksiä.

Useampi vastanneista oli perustellut vastaustaan sillä, että arvioi ratkaisun vastavalituksen kannalta vasta silloin, jos siitä valitetaan. Tällöin he lähtökohdaisesti arvioivat heti ratkaisun annon jälkeen ovatko itse tyytyväisiä tuomioon vai eivät. Yksi vastanneista kommentoi, että ei aina ehdi valittamaan ratkaisusta liian suuren työtaakan takia. Kolme vastanneista kertoi kuitenkin arvioivansa ratkaisun aina valituksen kannalta, ja he miettivät myös etukäteen vastavalituksen tarvetta siinä tilanteessa, jos vastaaja valittaisi tuomiosta.

Kysymyksen 8 vastauksissa syyttäjät kertoivat, että itse vastavalituksen laatimiseen ei mene yleisesti kauan aikaa. Kaksi vastanneista kertoo, että perusjutuissa, joissa on esimerkiksi yksi tai kaksi syytekohtaa, voi perusfraaseillakin pärjätä, ja koko vastavalituksen tekemiseen tarkistuksineen tarvitsee vain

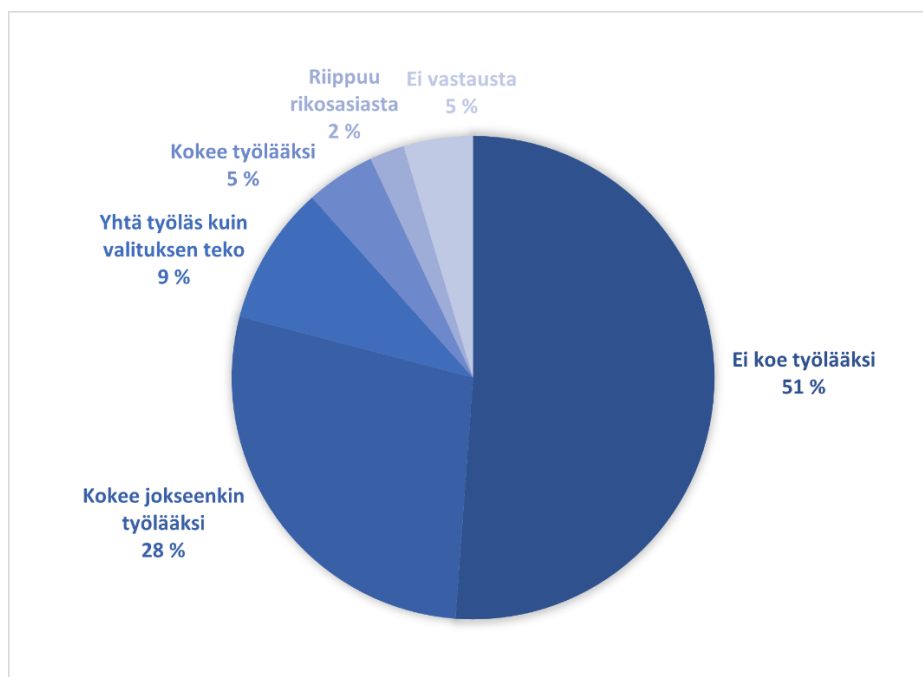
puoli tuntia. Näytöstä ja seuraamuksista vastavalitettaessa voi kulua huomattavasti enemmän aikaa, esimerkiksi koko päivä. Keskiarvallisesti vastavalituksen tekemiseen menee n. 2 tuntia. Eräs syyttäjä kertoi, että tarvitsee vastavalituksen tekemiselle vain n. 20 minuuttia, kun taas toinen syyttäjä kertoi, että sen laatimiseen saattaa mennä koko työpäivä tai enemmänkin. Tämä tietysti on aina tapauskohtaista.

Kuva 5. Tulokset kysymykseen 8 "Kuinka paljon aikaa vastavalituksen laatimiseen meni?"

51 % vastanneista ei koe vastavalituksen tekemistä työlääksi, ja 28 % kokee sen tekemisen jokseenkin työlääksi. 9 % vastanneista kertoi, että vastavalituksen tekeminen on yhtä työlästä kuin valituksenkin tekeminen.

Yksi syyttäjä kertoi vastauksessaan, että ei koe vastavalituksen tekoa sinänsä työlääksi, mutta vastavalituksen "oikean ajan ja paikan" tunnistaminen ei ole aina helppoa. Toinen taas kertoi, että ei koe vastavalitusten tekoa kovinkaan työlääksi, koska hän käyttää mallipohjina omia tai toisten vanhoja valituksia. Vastavalitus on aina muotoon sidottu ja puolet tekstistä on todennäköisesti kopiaitavissa jostain. Hän myös mieltää, että valitukseen täytyy yleensä olla paremmat ja enemmän aukikirjoitetut perustelut.

Kuva 6. Tulokset kysymykseen 9 "Koetko vastavalituksen tekemisen työlääksi?"

Kaksi vastanneista tuo esiin sen, että vastavalituksen tekemisen työläisyys riippuu kyseessä olevasta rikosasiasta. Neljä vastanneista totesi, että jos kyse on vain rangaistuksen mittaamisesta, vastavalituksen laatiminen ei ole kovinkaan työlästä. Kolme syyttäjää kertoi, että vaikka vastavalituksen teko ei ole kovinkaan työlästä, se saattaa kuitenkin jäädä tekemättä kiireisen ajankohdan tai liiallisen työmäärän takia. Yksi vastanneista kertoi, että tekee vastavalitukset vain suppeina siltä varalta, että valitus peruutetaan, jolloin vastavalituksen laatimiseen käytetty aika menisi "hukkaan".

41 syyttäjää vastasi kysymykseen 6, jossa kysyttiin, että mikä sai heidät laatimaan vastavalituksen. 17 vastanneista ilmoitti muun muassa, että päätyi tekemään vastavalituksen, koska pyrkimyksenä oli saada valittaja peruuttamaan valituksensa. Useampi heistä perusteli vastaustaan sillä, että tarkoituksena oli siis ollut saada karsittua turhat valitukset, ja saada valittaja ymmärtämään "oma etunsa" asiassa, varsinkin, jos valittaja on jo saanut suhteellisen lievän rangaistuksen.

15 vastanneista kertoi, että vaikka käräjäoikeuden ratkaisu oli heidän omasta mielestään väärin, he päättivät jättää valituksen tekemättä ja tyytyä ratkaisuun, koska virheellisyys tai asia itsessään oli vähäinen. Sitten ilmeni, että vastaaja valitti ratkaisusta, ja se sai aikaan sen, että syyttäjä laati

vastavalituksen, kun asiaa joka tapauksessa ryhdytään joltain osin käsittelemään uudelleen.

Kolmanneksi yleisin syy, joka oli tuotu ilmi 12 vastauksessa, oli yksinään se, että käräjäoikeuden ratkaisussa on ollut liian lievä rangaistus. 11 syyttäjää oli myös ilmoittanut syyksi näiden muiden syiden ohessa reformatio in peius -kielion. Tällöin hovioikeus ei siis voi muuttaa tuomion lopputulosta valittajan vahingoksi, jos vastapuoli ei ole hakenut muutosta asiaan. Esimerkiksi, jos tuomitun valitukseen sisältyisi vaatimus rangaistuksen alentamisesta, syyttäjän vastavalituksen johdosta muutoksenhakutuomioistuimella on mahdollisuus käyttää koko rangaistusskaalaa. Vastavalituksella on näin ”avattu peliä laajemmaksi hovioikeudelle.”

Muita syitä oli muun muassa, että syytekohtia oli hylätty tai teonkuvauksessa oli jätetty joitakin kohtia syyksilukematta, asiassa on ollut koventamisperuste, joka on hylätty taikka, että asiassa esitettyä näyttöä olisi hyvä arvioida joiltain osilta uusiksi. Yksi syyttäjistä kertoi myös, että saattaa vastavalittaa rangaistuksen mittaamisesta, jos vastaaja on valittanut sellaisessa asiassa missä on jo selkeä korkeimman oikeuden ennakkopäätös annettu.

Kaksi syyttäjää toi myös ilmi vastauksissaan sen, että on vaatinut vastavalituksessa kovempaa rangaistusta vastaajalle siinä toivossa, että valittaja peruuttaisi valituksena ihan vain sen takia, että ei haluaisi asian menevän käsittelyyn hovioikeuteen sen todella raskaan prosessin takia. Toinen heistä totesi vielä lisäksi, että ei halua karmean työkuorman takia viedä yhtäkään ylimääräistä juttua hovioikeuteen.

Kysymykseen 7 siitä, mitä asioita syyttäjä on vaatinut vastavalituksissaan, vastasi yhteensä 40 syyttäjää. Kuvassa 7 on kaavio kaikista asioista, joita vastauksissa tuli ilmi.

Kuva 7. Tulokset kysymykseen 7 "Mitä asioita olet vaatinut vastavalituksissasi?"

Kuten kaaviosta ilmenee, 37 syyttäjää eli 92,5 % vastanneista oli vaatinut tuomitun rangaistuksen koventamista tai korottamista. 17 eli 42,5 % vastanneista ilmoitti myös vaatineensa hylätyn syytekohdan uudelleenarviointia, eli syytekohdan tai teonkuvauksen syyksilukemista vastaajalle syytteen mukaisesti. Rikoksen törkeysarvioinnin muuttamista ja liitännäisvaatimusten korottamista oli kumpaakin vaadittu kolmen eri vastanneen taholta. Muita vastavalituksessa vaadittuja asioita oli näytön uudelleen arviointia, rangaistuslajin muuttamista, liiketoimintakieltovaatimusta, tuomitsemista ensisijaisen syytteen mukaisesti, ehdollisen vankeuden täytäntöönpanoa, saadun rikoshyödyn muuttamista, tuomiolla vangitsemista, rangaistuksen koventamisperustetta ja sitä, että vastaaja veloitetaan korvaamaan todistelukustannukset.

41 kyselyyn vastanneista otti kantaa kysymyksessä 13 siihen, että onko asianosaisten valituksilla vaikutusta vastavalituksen tekemiseen. Valitus on tietysti edellytyksenä sille, että vastavalituksen voi tehdä, mutta kysymyksellä haettiin enemmänkin tietoa siitä, että onko sen sisällöllä mahdollisesti vaikutusta vastavalituksen tekemiseen. Vastanneista 63,4 % kertoi, että valituksella on merkitystä vastavalituksen tekemiseen, ja 36,6 % kertoi, että ei ole. Vastauksia perusteltiin monin eri tavoin.

Viisi vastanneista perusteli vastaustaan siten, että "turhat tai ns. sääli" valitukset eli sellaiset, joilla ei ole minkäänlaista menestymisen mahdollisuutta, ja jotka vaikuttavat siltä, että niiden ainoa motiivi on vain siirtää rangaistuksen täytäntöönpanoa, madaltavat heidän kynnystään tehdä vastavalitus. Tällöin

esimerkiksi harkitaan vastavalituksen tekemistä, jossa syyttäjä vaatii huomattavasti enemmän rangaistusta. Vastakohtaisesti yksi vastanneista kertoi, että ei ole käyttänyt aikaa tai vaivaa vastavalituksen laatimiseen, jos valitus on ollut hänen mielestään perusteeton, ja siitä on paistanut läpi se, että valittajan avustajakaan ei ole uskonut sen läpimenoon, ja se on ehkä laadittu vain päämiehen miellyttämiseksi. Toisena syynä hän on todennut että, jos vastaaja on itse laatinut valituksensa ja sen huonon läpimenon todennäköisyyden huomaa siitä heti.

Yksi vastanneista taas kertoi, että jos rangaistus on hänen mielestään jo lähtökohtaisesti mitattu liian alas, ja sitten valittaja vielä vaatii rangaistuksen alentamista, niin sitten hän on laatinut vastavalituksen, että hovioikeudelta saisi kannanoton ”oikeaan” rangaistustasoon. Tätä perustelua on käyttänyt myös toinen syyttäjä vastauksessaan ja hän on lisännyt, että tällaisissa tilanteissa hän perustelee omaa kantaansa paremmin.

Yksi syyttäjä perusteli vastaustaan sillä, että jos valituksessa on riitautettu näyttö kaikilta osin, voi olla perustellumpaa vastavalittaa itsekin näytöstä siltä osin kuin se on mennyt ehkä pieneltäkin osin hylkyyn.

Neljässä vastauksessa tuotiin ilmi se, että joissakin tapauksissa rikosasian asianomistaja on ottanut syyttäjään yhteyttä, ja he ovat keskustelleet yhdessä siitä, halutaanko asiassa valittaa tai vastavalittaa ja voiko syyttäjänkin sitten vastavalittaa, ettei asianomistajan tarvitse ottaa kokonaisriskiä vastavalituksesta. Kokonaisriski koskee siis sekä prosessinveto-, että kuluriskiä hovioikeuden käsittelyssä. Yksi vastanneista kertoi, että hovioikeudessa vastavalittava syyttäjä saatetaan laittaa prosessin veturiksi, ja näin myös syyttäjän läsnäolo siirtää vastakkainasettelun hovioikeuden käsittelyssä asianomistaja vs. vastaaja -muodostelmasta syyttäjä vs. vastaaja -muodostelmaan. Näin esimerkiksi asianomistaja, joka on läheissuhteessa vastaajaan ei joudu ottamaan sitä psyykkistä kuormaa ”riitelyn jatkamisesta” hovioikeudessa.

Kahdessa vastauksessa kerrottiin, että jos asiassa tehty valitus koskee vain pientä osuutta kokonaisuudesta, niin se voi vaikuttaa siten, että vastavalituksella ei viitsi laajentaa hovioikeuden käsittelyä muihin osiin, jotta käsittelyaika ei laajene sen enempää.

Kaksi vastanneista on ilmoittanut, että rikosasian asianomistajan eli myötäpuolen vastavalituksella ei ole ollut merkitystä syyttäjän vastavalitukseen. Yksi syyttäjä on maininnut vastauksessaan, että vastaajankaan valitus ei vaikuta hänen vastavalitukseensa muutoin kuin, että se on edellytys sen tekemiseen, eli sen ärsyttävyyuskään ei sinänsä vaikuta.

Kysymyksessä 10 kysyttiin, että onko rikosasian laajuus tai vakavuus vaikuttanut siihen, että syyttäjä on tehnyt asiassa vastavalituksen. Vastauksia tähän kysymykseen tuli yhteensä 41 ja niiden jakauma on esitetty kaaviona kuvassa 8.

Kuva 8. Tulokset kysymykseen 10 "Onko rikosasian vakavuus tai laajuus vaikuttanut päätökseesi tehdä vastavalitus?"

26 vastanneista totesi, että rikosasian laajuudella tai sen vakavuudella on vaikutus. Kolme heistä kertoi, että eivät edes tee vastavalituksia pienemmissä tai ei niin vakavissa jutuissa, ja yksi kertoi, että vastavalittaa vain asioissa, joissa tuomittu tai vaadittu rangaistus on vankeutta ja suhteellisen ankara. Yksi syyttäjä on perustellut vastaustaan sillä, että vakavammista asioista on suurempi intressi tehdä vastavalitus, mutta toisaalta vakavammista asioista on suurempi intressi valittaa itse jo alun perinkin, eli on aina tapauskohtaista valittaako vai vastavalittaako ratkaisusta. Myös se on tuotu ilmi, että vähäisissä asioissa vastavalituksen kynnyks on korkeampi, koska resursseja tulisi

suunnata vakavampiin rikosasioihin ja mitä vakavammasta asiasta on kyse, sitä tarkoituksenmukaisempaan valittaminen ja vastavalittaminen näyttäytyvät.

Yksi vastanneista on kertonut, että rikosasian laajuudella ei ole ollut juurikaan vaikutusta muuten kuin, jos laajemmassa ja aikaa vieneessä asiassa vastaaja valittaa, ja sen perusteella on selvää, että asiaa käsitellään joka tapauksessa lähes kokonaan uudelleen. Tällöin hän on nähnyt varsin tarkoituksenmukaisena vastavalittaa, ja viedä hovioikeuden arvioitavaksi koko kokonaisuus myös hylättyjen vaatimusten osalta. Hän on jatkanut vastauksessaan vielä, että jos vaatimuksia hylätään vakavassa rikosasiassa, niin intressi valittaa on paljon korkeampi, ja jos vastaaja valittaa vakavassa rikosasiassa, jossa vaatimukset on osittain hylätty, syyttäjän tulisi lähes aina vastavalittaa. Lisäksi hän kertoo vastauksessaan, että on ymmärtänyt, että hovioikeuden puolelta on toivottu syyttäjiltä aktiivisuutta valittamiseen ja vastavalittamiseen sillä rikosasian luonne saattaa muuttua, jos sitä käsitellään vain osittain ja tuomioistuimen kädet ovat sidotut. Joskus tätä viestiä on ilmennyt hovioikeuden tuomion perusteluista, jossa on kirjoitettu esimerkiksi, että ”syyttäjä ei ole vaatinut rangaistusta korotettavaksi jne.” Tämän on voinut joissakin tapauksissa tulkita viestiksi syyttäjän suuntaan siten, että hovioikeudella olisi ollut haluja rangaistuksen korottamiseen, mutta ei ole siihen pystynyt, ja toiseksi viestinä siitä, että ratkaisua ei kannattane käyttää oikeusohjeena rangaistuksen mittaamisessa.

Laajan rikosasian vaikutusta vastavalituksen tekoon on myös perusteltu kahdessa vastauksessa siten, että on pyritty saada vastapuoli peruuttamaan valituksen, jotta voisi säästyä hovioikeuden käsittelyltä ja säästää aikaa.

Eräs vastanneista kertoi että, jos kyse on valtakunnallisesti merkittävästä asiasta ja siihen liittyy tarve saada hovioikeustason ratkaisu asian käsittelyn vuoksi tai oikeudellisen käytännön yhtenäisyyden vuoksi, on vastavalituksen tekeminen perusteltua, vaikka syyttäjä voisikin lähtökohtaisesti tyytyä ratkaisun seuraamukseen.

Yksi syyttäjä on tuonut esille vastauksessaan sen, että vakavammalla rikosasialla on erityinen merkitys, koska mitä tärkeämpi suojeluobjekti (esim. henki tai seksuaalinen itsemääräysoikeus), sitä enemmän asiaan on panostettava.

Eräs vastanneista on taas kertonut, että mitä suurempi ristiriita syyttäjän vaatiman rangaistuksen ja tuomitun rangaistuksen välillä on, sitä todennäköisemmin hän tekee vastavalituksen, ja luonnollisesti pienemmissä jutuissa ristiriita on pienempi kuin vakavissa. Hän on lisäksi todennut, että tarttuu vastavalituksen tilaisuuteen todennäköisemmin myös silloin, jos esim. tapon yritys tuomitaan törkeänä pahoinpitelynä tai törkeä varkaus tuomitaan pelkkänä varkauksena, mutta ei esim. silloin kun varkaus tuomitaan näpistykseenä.

22 % vastanneista kertoi, että rikosasian laajuus tai vakavuus ei vaikuta heidän päätöksensä tehdä vastavalitus. Eräs syyttäjä vastasi, että kyse on kärjäoikeuden perusteluista, jotka ovat hänen mielestään väärät. Hän siis harkitsee vastavalituksen tekoa sillä, kuinka väärässä kärjäoikeus on ratkaisussaan hänen mielestään. Toinenkin syyttäjä on vastauksessaan kertonut, että juuri kärjäoikeuden tuomion lopputulos on se millä on merkitystä. Hän toteaa, että hyvästä ratkaisusta hän ei vastavalita, ja siedettävästä voi mahdollisesti vastavalittaa. Jos lopputulos on huono tai väärä, hän tekee suoraan valituksen. Yhdessä vastauksessa kerrotaan, että kyse on kokonaisuutena ja rikosasian vakavuus ei kuitenkaan yleensä ole se tärkein kriteeri.

Vastakohtaisesti kyselyssä kysyttiin kysymyksessä 12 myös niistä seikoista, jotka vaikuttavat siihen, miksi syyttäjä ei tee vastavalitusta. Tähän kysymykseen tuli yhteensä 42 vastausta. Vastaukset olivat vaihtelevia, mutta muutama sama seikka oli mainittu useammassa vastauksessa. Eniten vastauksissa syynä koettiin se, että kärjäoikeuden ratkaisuun ei vain ollut tarvetta hakea muutosta, eli se koettiin kokonaisuudessaan oikeelliseksi. Tämä oli mainittu yhteensä 12 vastauksessa, mikä on 28,6 % kaikista vastauksista.

Vastavalituksen vähäinen intressi oli seuraavaksi yleisin vastaus, joka tuli ilmi 10 vastauksessa eli 23,8 % kaikista vastauksista. Kolmanneksi yleisin seikka, jonka takia vastavalitusta ei oltu tehty johtui siitä, että kärjäoikeus oli tuominut vastaajan syyttäjän vaatimusten mukaisesti. Tämä syy oli yhteensä 9 vastauksessa. Kuusi syyttäjää totesi vastauksessaan, että on jättänyt vastavalituksen tekemättä, koska kärjäoikeuden ratkaisu on ollut hyväksyttävissä, ja lopputulos oli ”suurin piirtein oikea”. Kolme vastanneista totesi, että ei yksinkertaisesti kiireen takia ehdi tekemään vastavalitusta.

Se, että on haluttu keskittyä puolustamaan käräjäoikeuden tuomiota tai todennäköisyys sille, että hovioikeus muuttaisi ratkaisua, ja että käräjäoikeuden tuomiossa on ollut hyvät perustelut, on mainittu pariin kertaan eri vastauksissa. Myös asian vakavuus tai se, miten vastaavista asioista yleensä on tuomittu, oli mainittu kahdesti seikkana, jonka takia vastavalitus on päätetty jättää tekemättä.

Muita vastauksia tähän kysymykseen oli mm. että vastavalitus laajentaisi hovioikeuden käsittelyä, asiassa on laadittu huono valitus tai, että vastavalituksella ei olisi vaikutusta vastaajan valituksen perille ajamiseen tai oikeudenmukaisen rangaistuksen lopulliseen määrään valitusasteessa. Lisäksi yksi vastanneista oli maininnut, että prosessiekonomian ja juttujen vähäisyyden vuoksi vastavalituksia ei tule laadittua, koska työt kohdistuvat enemmän muihin tehtäviin.

Syynä on ollut myöskin, että asiassa ei ole ollut tarvetta saada hovioikeuden linjausta, ja että vastavalituksen laatiminen on työlästä. Yksi syyttäjistä oli kommentoinut, että hänellä ei ole mitään erityistä syytä siihen, että jättää vastavalituksen tekemättä.

Kysymyksessä 11 kysyttiin, että onko työssä tapahtunut ajan myötä muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet vastavalitusten tekoon. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 36 syyttäjää. 17 syyttäjää eli 47% vastanneista vastasi, että muutoksia ei ole tapahtunut. 12 vastauksessa eli 33 % sanottiin työkuormituksen lisääntyneen. 6 syyttäjää kertoi kiireen lisääntyneen, ja yksi mainitsi työtehtävien muutoksen, jonka takia eteen on tullut harvemmin tilanteita, joissa vastavalittamiseen olisi ollut aihetta.

Työkuormituksen lisääntymisen on todettu vastauksien perusteella olevan selvässä suhteessa vastavalitusten määrään ja erityisesti valitusten määrään. Eräs syyttäjä kirjoitti, että vastavalituksissa kuitenkin seuraamuksesta valittaminen on usein sen verran nopeaa, että on siihen käytettävän ajan väärtti. Toinen syyttäjä on maininnut, että työkuormitus ei voi olla vaikuttamatta valitushalukkuuteen, mutta vastavalitukseen se ei niin vaikuta työmäärällisesti, koska asia joka tapauksessa käsitellään valituksen johdosta uudelleen. Tietysti, jos tuomio on selvästi joltain osin pielessä, jo virkavelvollisuus vaatii tällöin valituksen tai vastavalituksen tekemisen.

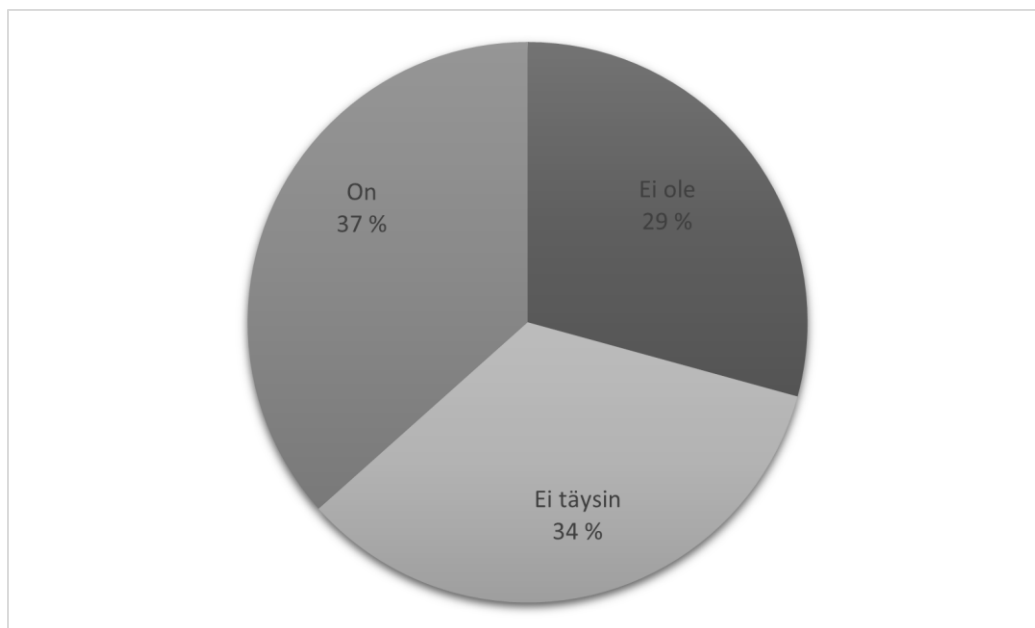
Yksi vastanneista on kertonut, että hänellä on tällä hetkellä n. 1,5–2 syyttäjän työmäärä, joka jatkuvasti kasvaa eikä sen takia halua hovioikeuteen yhtäkään ylimääräistä juttua, etenkin suulliseen käsittelyyn. Hän on todennut, että onneksi hovioikeus kuitenkin seuloa valituksia, ja ratkaisee välillä asioita ilman suullista käsittelyä. Hovioikeudessa kun istunto sovitaan koko ajan yli vuoden päähän.

Työkuormitusta on lisätty erään vastauksen mukaan juttujen lukumääränä, rutiininomaisten ”sihteerintöiden” siirtämisellä syyttäjän tehtäväksi sekä IT-asioiden hoitamisella. Yleisesti on todettu, että kasvaneen työkuormituksen takia kynnys vastavalitusten tekemiseen on korkeampi, kun on todella tarkkaan harkittava mihin aikansa käyttää. Lisääntyneellä kiireellä on myös aivan sama vaikutus, eli vastavalituksiin ei aina ole aikaa.

Eräs syyttäjä on todennut vastauksessaan, että viraston resurssipula ja se, että itse vanhenee ja kynnistyy, vaikuttaa valituksiin vähentävästi ja siten ehkä vastavalituksiin lisäävästi. Hän kertoo, että sen sijaan, että näkisi vaivaa kokonaisen valituksen tekemiseen, hän saattaa herkemmin katsoa valittaako vastaaja ja sitten vastata tarvittaessa vastavalituksella.

Yhdessä vastauksessa taas kerrottiin, että muutoksia ei oikeastaan ole tapahtunut, mutta sopivia valituksia ei vain juuri ole enää sattunut hänen kohdalleen.

Kaikista tasapuolisimmin vastauksien lopputulos jakautui kysymyksessä 15, jossa kysyttiin, että kokeeko syyttäjä, että hänellä on työtilanteensa puolesta mahdollisuus tehdä vastavalitus kaikkiin niihin ratkaisuihin, joihin kokee sen tarpeelliseksi. Yhteensä vastauksia tuli 41 ja 12 heistä vastasi, että ei, 15 vastasi, että on ja 14 vastasi, että ei täysin. Kuvassa 9 on esitetty vastausten prosenttiosuudet.

Kuva 9. Tulokset kysymykseen 15 ”Koetko, että sinulla on työtilanteesi puolesta mahdollista tehdä vastavalitus kaikkiin niihin ratkaisuihin, joihin koet sen tarpeelliseksi?”

He, jotka vastasivat, että heillä on mahdollisuus vastavalitusten tekemisen kaikkiin tarpeellisiin ratkaisuihin, eivät perustelleet vastauksiaan kovinkaan. Yksi heistä kertoi, että vastavalittaminen ei aiheuta erityisen paljon lisätyötä verrattuna esimerkiksi valittamiseen ja vastavalitus kohdistuu usein paljon rajatumpaan teemaan.

Syyttäjät, joilla mahdollisuutta ei ole, perustelivat vastauksiaan mm. että työtilanne on niin vaikea, että on pakko priorisoida työtä, ja jättää vähemmän välttämättömät kokonaan tekemättä. Toinen kertoi, että toki hän vastavalituksia ehtii tekemään, jos se on asiassa tarpeen, mutta ne on sitten tehtävä ns. omalla ajallaan esimerkiksi viikonloppuisin.

Yhdessä vastauksessa on kommentoitu, että resurssit eivät välttämättä mahdollista aina perusteellisen vastavalituksen tekoa. Usein se kuitenkin aiheuttaa jo valituksen tekemättä jättämisen ja ei ehkä niinkään vastavalituksen tekoa.

He, jotka kokivat, että eivät täysin työtilanteen puolesta pysty tekemään vastavalituksia kaikkiin tarpeellisiin tapauksiin ovat kertoneet, että työtilanne ehkä enemmän laittaa pohtimaan sitä, että onko vastavalitukselle olennaista merkitystä. Yksi kertoo, että jos vastavalitus täytyy tehdä, niin illasta otetaan sitten lisää aikaa, jos ei muuten ehdi. Mainittuna oli myös, että jos vastavalituksen

teko on tarpeen, niin siihen on otettava aika vaikka väkisin, ja se on sitten pois jostakin muusta, eli esimerkiksi tavallisten juttujen syyte aika pitenee.

Kaksi syyttäjää on tuonut vastauksissaan esille sen, että jos valituksen perusteella asia käsitellään joka tapauksessa kokonaan tai lähes kokonaan uudelleen, myöhempää työmäärää ei saa juurikaan vähennetyksi jättämällä vastavalituksen tekemättä. Hovioikeus pyytää valitukseen joka tapauksessa myöhemmin kirjallisen vastauksen syyttäjältä, jonka laatimiseen menee niin ikään aikaa. Vastavalituksen tekemisellä tulee usein ainakin osin otettua jo kantaa valituksessa esitettyyn, ja vastauksen laatimisessa pääsee tällöin vähemmällä. Toinen heistä on vielä jatkanut vastauksessaan, että jos taas valituksen perusteella asiaa ei tarvitse käsitellä yhtä laajasti uudelleen, tällöin tilanne on kinkkisempi ja työtaakalla on varmasti vaikutusta vastavalitukseen. Valittaminen on hänen mielestään aikaa vievää puuhaa, koska silloin joutuu rakentamaan koko valituksen ja etsimään riittävät perustelut, jotta hovioikeus ottaisi jutun käsiteltäväkseen. Vastavalitus taas ratsastaa valituksen saamalla jatkokäsittely- tai valitusluvalla, jolloin sen ei itsenäisesti tarvitse olla ”riittävän hyvä” seulan läpäistäkseen. Tästä syystä vastavalitukseen riittää paljon riisutumpi rakenne, ja suullisessa käsittelyssä voi edelleen tarpeen mukaan tuoda esiin sitä, mikä jäi mainitsematta. Lisäksi hän toteaa, että vastavalitus on joskus vain muodollinen paperi, joka avaa hovioikeuden kädet tekemään päätöksen myös vastaajan vahingoksi. Hän on myös todennut, että tulee muistaa että, jos vastaaja on valittanut niin syyttäjänkin on oltava paikalla joka tapauksessa hovioikeudessa. Vastavalituksen ja hovioikeuden pyytämän kirjallisen vastauksen välinen ero työmäärässä on aika vähäinen, joten hän saattaa jopa valituksia enemmän tehdä vastavalituksia, jotka ovat kuitenkin lähinnä kirjallisia vastauksia vastavalitus-otsikon alla.

Viimeisenä kyselyssä on ollut vapaa kenttä kertoa tai lisätä halutessaan jotakin omasta näkökulmasta vastavalituksiin. Yhteensä 19 syyttäjää oli kirjoittanut omia näkemyksiään tähän vapaaseen kenttään.

Kolme syyttäjää on lähes samoilla sanoilla todennut, että vastavalitus on hyvä instrumentti ja tarpeellinen työkalu syyttäjälle, jota tulisi ehkä käyttää enemmänkin.

Seitsemän syyttäjää on nostanut esille sen, että vastavalitus on hyvä keino vähentää turhia valituksia, joilla esim. pyritään vain lykkäämään tuomion täytäntöönpanoa ja samalla ne saadaan pois kuormittamasta järjestelmää. Kun vaarana on, että rangaistus ankaroituisi, joutuu valittajakin miettimään valitustaan ainakin toisen kerran. Yksi vastanneista sanoi suoraan, että ilmoittaa joskus vastaajalle, että mikäli hän valittaa niin syyttäjä tulee tekemään asiassa vastavalituksen. Eräs vastanneista kertoi esimerkkinä kahdesta eri tapauksesta, jossa ensimmäisessä hän oli saanut torpattua vastaajan valituksen ja toisessa, johon oli tehty täysin turha valitus, eikä tuomio sitten muuttunut vastaajan valittamalla tavalla, vaan hänen yhteisösakkonsa koveni rangaistusseuraamuksena.

Yksi syyttäjä kertoi, että hänen vastavalituksensa ovat menestyneet hyvin. Viidestä ratkaisusta neljässä tuomio on vastavalituksen myötä muuttunut vastavalituksen mukaisesti.

Yhden vastauksen mukaan vastavalitus on hyvä työkalu, ja sitä on syytä käyttää matalalla kynnyksellä silloin, kun muutoksenhaku on ilmeisen perusteltua.

Eräs syyttäjä oli kirjoittanut, että kokee vastavalituksen tekemisen mielekkääksi tilanteissa, joissa vastaaja valittaa näytöllisesti hankalassa jutussa, jossa joka tapauksessa tulee järjestettäväksi pääkäsittely hovioikeudessa. Syyttäjänä kynnyksensä varsinaiseen valittamiseen on korkeammalla kuin vastavalituksen tekeminen. Myös rangaistuksen mittaamiskysymyksissä hän joskus haluaa antaa hovioikeudelle mahdollisuuden mitata rangaistusta ylöspäin. Hän totesi vielä, että vastavalituksen tekeminen usein on vähätöisempi kuin varsinaisen valituksen tekeminen. Mikään automaattiratkaisu se ei ole ja myös vastavalituksen teko on suhteellisen vähäistä.

Yksi syyttäjä taas kertoi, että on uransa aikana kuullut, että jotkut syyttäjät suorastaan ylpeilevät sillä, että ovat laatineet vastavalituksen ja sen takia vastaaja on peruuttanut oman valituksensa. Hän toteaa, että pitää itse tätä hienana kyseenalaisena, sillä syyttäjä on rikosprosessissa paljon vahvemmassa asemassa resurssiensa vuoksi kuin yksittäinen kansalainen, ja yksittäisellä

kansalaisella pitää olla muutoksenhakuoikeus, eikä sitä pidä viedä häneltä ”kiristysluonteisella” vastavalituksella.

Yksi vastanneista on kirjoittanut, että hänen mielestään vastavalituksen mahdollisuus on tärkeä osa oikeusprosessia, ja sen mahdollisuus on tärkeää säilyttää. Vastajien avustajat syyttävät tai ainakin välillä ajattelevat, että syyttäjä käyttää vastavalitusta ns. ”kiristykseenä” esim. tilanteissa, joissa on tuomittu rangaistus ehdollisena ja syyttäjä vaatii vastavalituksellaan rangaistusta ehdottomaksi. Hän kertoo, että ei itse tunnista tällaista moitetta. Hän ei ole ikinä vastavalituksella vaatinut jotain enempää, kuin mitä on vaatinut jo käräjäoikeudessa. Kyse ei ole siis kiristyksestä vaan siitä, että hovioikeudella on oltava mahdollisuus ratkaista asia myös niin kuin syyttäjä oli vaatinut käräjäoikeudessa.

Eräs syyttäjä on kommentoinut, että vastavalitus on prosessikeinona käyttökelpoinen. Toinen taas on todennut, että pitäisi olla helpompi tapa.

Yhdessä vastauksessa on kommentoitu, että vastavalitus on ihan ok työkalu, mutta ei täysimääräisesti sovellu Suomeen, koska Suomessa ei ole varsinaisesti neuvotteluvaraa, ja pitäisi pyrkiä totuudenmukaiseen, oikeaan ja kohtuulliseen lopputulokseen kaikkien kannalta.

Lisäksi yksi syyttäjä oli vapaassa vastauskentässä kiittänyt kyselystä ja todennut sen olleen mielenkiintoinen aiheeltaan.

8 POHDINTAA

Yleisesti ottaen olen tyytyväinen tutkimukseen ja sen lopputulokseen. Tutkimustulosten analysointi veti minut mukaansa täysin, ja välillä tuntui jopa, että oli hankalaa lopettaa opinnäytetyön kirjoittamista. Vastauksia kyselyyn ei tullut kuin 43 kappaletta, mikä tietysti on aika vähän, mutta koin että sain niistä kuitenkin ihan hyvin aineistoa, ja tutkimuskysymyksien kannalta tärkeitä pointteja. Koska kysymykset olivat avoimia, vastauksissa oli paljon tekstiä. Vastausten analysointiin kului paljon aikaa ja sanoisinkin, että jos vastausprosentti olisi ollut paljon korkeampi, en olisi ehtinyt käydä niitä läpi tässä ajassa. Toisaalta

koin aiheen niin mielenkiintoiseksi, että olisi ollut mukava saada toteutettua laajempi ja syvällisempikin tutkimus tästä aiheesta.

Syyttäjien vastauksien mukaan osalla heistä on aivan liikaa töitä ja kova kiire. Toisaalta tuli myös ilmi, että joillakin syyttäjillä ei ole ollenkaan tällaisia haittoja työssään. Kansalaisen oikeusturvan toteutumisen kannalta on tietysti aina mietittävä, vaikuttaako työn kuormitus ja kiire siihen negatiivisesti.

Kvantitatiiviseen tutkimukseen minulla oli hieman hankaluuksia saada kerättyä tietoa käräjäoikeuksiin tulleiden vastavalitusten määrästä. Pyysin saada tilastot ensin käräjäoikeuksilta, mutta suurimmaksi osaksi sain vastauksena, että heillä ei ole määriä tilastoituna eivätkä siksi pystyneet niitä ilmoittamaan. Joistakin käräjäoikeuksista minua kehoitettiin olemaan yhteydessä hovioikeuksiin asiasta, ja sen jälkeen laitoinkin kyselyn hovioikeuksille vastavalitusten määrästä. Olin ehtinyt saada vastauksen parista hovioikeudesta ennen kuin sain oikeusrekisterikeskukselta sähköpostiviestin, jossa oli liitteenä tilasto kaikkien vastavalituksen määrästä käräjäoikeuksittain vuosilta 2020 ja 2021.

Useampi henkilö on pyytänyt saada lukea tämän opinnäytetyön, koska he ovat olleet kiinnostuneita tästä aiheesta. Koenkin, että tämä opinnäytetyö antaa hyvin näkökulmaa syyttäjän työstä ja heidän kannastansa vastavalituksiin. Olen ainakin itse saanut paljon uutta tietoa tätä tutkimusta tehdessä. Myös eräs kyselyyn vastanneista syyttäjistä on pyytänyt saada opinnäytetyön itselleen luettavaksi. Hän oli kiinnostunut tutkimustuloksista, koska ei syyttäjän työssään oikein pysty näkemään toisten syyttäjien työskentelyä tai heidän perustelujaan, ja siksi haluaisi tietää miten erilaisia vastauksia tutkimukseen on tullut.

Mikäli aihe vaan kiinnostaa niin tämä on hyvä johdatus luettavaksi syyttäjän perusteluille tehdä vastavalitus. Tutkimusta voisi tietysti tehdä tästä aiheesta paljon laajemminkin ja isommalla osallistujaprosentilla, mutta se vaatisi enemmän aikaa ja resursseja toteuttaa kuin mitä tämän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön laajuudella voi saada aikaan.

LÄHTEET

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita. PDF-dokumentti. Saatavissa <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> [viitattu 27.3.2022].

Helenius, D. & Linna, T. 2021. Siviili- ja rikosprosessioikeus. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 30.3.2022].

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11.7.1997/689.

Laki syyttäjälaitoksesta 11.1.2019/32.

Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4.

Oikeusministeriö. 2017. Käräjäoikeuksien toimipaikat vuoden 2019 alusta vahvistettu. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://oikeusministerio.fi/-/karajaoikeuksien-toimipaikat-vuoden-2019-alusta-vahvistettu> [Viitattu 1.3.2022].

OM-Intranet. 2022. Käräjäoikeuksien asiamäärät yhteensä ja toiminnan tulokellisuus. PFD-dokumentti. Saatavissa: <https://intranet.om.fi/> [Viitattu 2.3.2022]

Pakkanen, M. Tietopalveluasiantuntija. Sähköpostiviesti 7.3.2022. Oikeusrekisterikeskus.

Esitutkinta s.a. Syyttäjälaitos. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://syyttajalaitos.fi/esitutkinta> [Viitattu 29.3.2022].

Oikeudenkäynti s.a. Syyttäjälaitos. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://syyttajalaitos.fi/rikosasian-oikeudenkaynti> [Viitattu 20.3.2022].

Syyteharkinta s.a. Syyttäjälaitos. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://syyttajalaitos.fi/syyteharkinta> [Viitattu 20.3.2022].

Toimipaikat s.a. Syyttäjälaitos. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://syyttajalaitos.fi/kaikki-toimipaikat> [Viitattu 2.3.2022].

Kyselyn saatekirje

Hei syyttäjät!

Olen oikeustradenomiopiskelija Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötäni varten tutkimusta syyttäjien vastavalituksista käräjäoikeuksien ratkaisuihin. Tutkimuksen tavoitteena on saada selville millä perusteella syyttäjät tekevät tai jättävät tekemättä vastavalituksia. Olen töissä Kymenlaakson käräjäoikeudessa käräjäsihteerinä ja Kymenlaakson käräjäoikeus toimii toimeksiantajanani opinnäytetyölleni.

Olen laatinut syyttäjille kyselyn, jossa on yhteensä 16 kysymystä. Kysymyksiin voi vastata juuri niin laajasti kuin oma aikataulu antaa myöten! Käsittelen kaikki vastaukset anonyymisti ja luottamuksellisesti.

Odotan vastaustanne kyselyyn 25.3.2022 saakka.

Linkki kyselyyn:

Suuret kiitokset vastauksistanne ja mukavaa kevättä!

Ystävällisin terveisin,

Sanna Cakiroglu

Osa 1

Työsi syyttäjänä

1. Kuinka kauan olet ollut syyttäjänä?
2. Oletko erikoistunut johonkin tiettyyn rikoslajiin, jos olet niin mihin?
3. Kuinka monta rikosasiaa käräjäoikeus käsittelee vuosittain, joissa olet syyttäjänä?
4. Oletko tehnyt vastavalituksia käräjäoikeuden ratkaisuihin?
 - Kyllä
 - En

Osa 2

Kysymykset vastavalituksista

Jos olet tehnyt useampia vastavalituksia, voit vastata seuraaviin kysymyksiin laatimiesi vastavalitusten pohjalta yleisesti. Pyydän kuitenkin vastaamaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti kysymyksiin.

Mikäli et ole tehnyt vastavalituksia, voit siirtyä kysymyksiin osassa 3.

5. Kuinka monta vastavalitusta olet tehnyt?
6. Mitkä seikat saivat sinut tekemään vastavalituksen?
7. Mitä asioita olet vaatinut vastavalituksissasi?
8. Kuinka paljon aikaa vastavalituksen laatimiseen meni?
Mikäli olet tehnyt useita vastavalituksia, voit vastata keskimääräisen ajan niiden laatimiselle tai kertoa tarkemmin tapauskohtaisesti.
9. Koetko vastavalitusten tekemisen työlääksi?
10. Onko rikosasian vakavuus tai laajuus vaikuttanut päätökseesi tehdä vastavalitus?
Miten?
11. Onko työssäsi tapahtunut ajan myötä muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet vastavalitusten tekoon?
Millaisia muutoksia ja miten ne ovat vaikuttaneet?

Osa 3

Vastavalitus - miksi ei?

12. Mitkä seikat vaikuttavat siihen, että et tee vastavalitusta?

Kiinnitätkö esimerkiksi erityisesti huomiota johonkin tuomion osaan?

13. Onko asianosaisten valituksilla vaikutusta vastavalituksen tekemiseen?
Miten?

14. Arvioitko käräjäoikeuden ratkaisut aina vastavalituksen mahdollisuuden kannalta?

15. Koetko, että sinulla on työtilanteesi puolesta mahdollista tehdä vastavalitus kaikkiin niihin ratkaisuihin, joihin koet sen tarpeelliseksi?

Osa 4

Lopuksi

Jos kysymykset eivät nyt napanneet niin voit todeta oman näkökulmasi vastavalituksista pelkästään tähän, tai mikäli sinulla on vielä jotain lisättävää niin tämä kenttä on sitä varten!

16. Vastavalituksista syyttäjän näkökulmasta:
Sana on vapaa!